

บทที่ ๑ บททั่วไป

- ๑.๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓
- ๑.๒ กรอบแนวคิดและทิศทางของแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม
- ๑.๓ บริบทชุมชน
 - แผนที่แสดงอาณาเขตตำบล
 - ประวัติความเป็นมาของชุมชน
 - สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลบ้านแก่ง อำเภอดรอน จังหวัดอุดรดิตร

บทที่ ๑ บททั่วไป

๑.๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓

พระราชบัญญัตินี้บัญญัติขึ้น เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กำหนดให้รัฐต้องดำเนินการคุ้มครองและรักษาประโยชน์ของเกษตรกรในการผลิต การแปรรูปและการตลาด ส่งเสริมให้เกษตรกรได้รับผลตอบแทนสูงสุด รวมทั้งส่งเสริมการรวมกลุ่มของเกษตรกรในรูปของสภาเกษตรกร เพื่อวางแผนเกษตรกรรมและรักษาผลประโยชน์ร่วมกันของเกษตรกร เพื่อสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบเพื่อให้รัฐรักษาเสถียรภาพด้านราคาและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกร เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง และมีกระบวนการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐด้านการปฏิบัติตามนโยบายเกษตรกรรม อันจะนำไปสู่การพัฒนาภาคเกษตรกรรมและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอย่างยั่งยืนในอนาคต ดังนั้น เพื่อให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญในการจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับเกษตรกรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๑.๒ กรอบแนวคิดและทิศทางของแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรม

กรอบแนวคิดการพัฒนาการเกษตร

จากการรวบรวมข้อมูลและการระดมความคิดเห็นเกษตรกรในการจัดทำแผนงานพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ระดับอำเภอ แล้วประมวลเป็นแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจังหวัด จากนั้นรวบรวมข้อเสนอจากคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้ข้อมูลปัญหาความต้องการและข้อเสนอแนะทางพัฒนาแก้ไขปัญหาภาคการเกษตร ตามแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมฉบับแรก (พ.ศ.๒๕๕๙ – พ.ศ. ๒๕๖๔) โดยมีกรอบแนวคิดมุ่งการพัฒนาตามข้อเสนอของเกษตรกร ดังนี้

๑) สร้างโอกาสให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงทรัพยากรในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ให้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินทำกิน การปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพดิน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนและเครื่องจักรอุปกรณ์ในการดำเนินธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ซึ่งทรัพยากรดังกล่าวเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการประกอบอาชีพการเกษตรให้ประสบผล

๒) พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรวมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่าย โดยพัฒนาความรู้เกษตรกรรายคน ให้ได้รับข้อมูลที่เพียงพอประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งเพิ่มศักยภาพในการจัดการฟาร์มให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพ ยกระดับรายได้ นอกจากนั้น สนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยรวมตัวในรูปกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร/สร้างความเข้มแข็งให้บริการธุรกิจแก่เกษตรกรสมาชิก ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่ายจากกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรเป็นเครือข่ายระดับอำเภอและระดับจังหวัด เพื่อดำเนินธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรมแปรรูป เกิดประโยชน์แก่สมาชิก ทั้งนี้ ต้องพัฒนาศักยภาพของผู้นำกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรด้านการจัดการธุรกิจ ร่วมดำเนินกิจกรรมกับกลุ่ม/องค์กร อย่างต่อเนื่องควบคู่กันไป โดยแบ่งการสร้าง ความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๒.๑ การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ในการใช้ข้อมูลร่วมวางแผนพัฒนาพื้นที่ โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมสำรวจข้อมูลฐานะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่ทำอยู่เดิมในพื้นที่ เพื่อประมวลผลอย่างง่ายชี้แจงแก่ที่ประชุมเกษตรกร เพื่อทราบศักยภาพของกลุ่ม/องค์กร ก่อน

ร่วมกันตัดสินใจกำหนดกิจกรรมการเกษตรที่ประสงค์ดำเนินการร่วมกัน โดยยึดแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง เช่น มิติดิน มิติน้ำ มิติเกษตรกรรมและมิติการรวมกลุ่ม เป็นต้น

๒.๒ การสร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้า

บนพื้นฐานหลักคิดว่าเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรชนิดเดียวกัน จะเข้าใจปัญหา การผลิต การดูแลรักษา การแปรรูป และการตลาดสินค้าชนิดนั้นๆ ดีกว่าผู้อื่น เพื่อมารวมกลุ่มกันสามารถ ผนึกกำลังในการคิดวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาการผลิตได้อย่างครบวงจร จึงเสนอแนวทางการรวมกลุ่ม/ องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้า (สินค้าชนิดเดียวกัน) ภายในอำเภอ แล้วจึงเลือกผู้แทนกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ในอำเภอเดียวกัน ขึ้นเป็นคณะกรรมการกลุ่ม/องค์กรเกษตรกรรายชนิดสินค้านั้น ๆ ระดับอำเภอ ระดับ จังหวัด และระดับชาติ

๓) สร้างโอกาสด้านการตลาดผลผลิตของเกษตรกร โดยสนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางเกษตรกร ประจำตำบลเชื่อมโยงตลาดกลางเกษตรกรในระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศ ตลอดจนสนับสนุน ให้กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร มีศักยภาพส่งออกสินค้าเกษตรไปต่างประเทศ รวมทั้งจัดตั้งบริษัทการส่งออกสินค้า เกษตร และศูนย์กระจายสินค้าส่งออกไปต่างประเทศที่เป็นของเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร และบริหารโดย เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร ร่วมกับภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อขยายช่องทางการตลาดของเกษตรกร ตลอดจนตั้งกองทุนประกัน ความเสี่ยงผลผลิตและราคาด้วย

๔) การมีส่วนร่วมของเกษตรกร การพัฒนาภาคการเกษตรที่ผ่านมา ภาครัฐมีหน้าที่หลักในการ ส่งเสริมแนะนำ วางแผน ดำเนินการ และติดตามผล ซึ่งบางโครงการไม่สอดคล้องกับความต้องการของ เกษตรกรและศักยภาพพื้นที่ จึงเสนอแนวคิดให้เกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งรู้เข้าใจปัญหาและสภาพพื้นที่ดี เข้ามี ส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบและร่วมติดตามผล โดยให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการสำรวจข้อมูล เข้าถึงแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพเกษตร มี ส่วนร่วมเสนอแนวทาง/โครงการพัฒนาแก้ไขปัญหา ซึ่งการให้เกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่างๆ นี้ จะทำให้การพัฒนาและแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของเกษตรกร

๕) การสร้างความร่วมมือของภาคีภาคส่วนต่างๆ สนับสนุนเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่มี ความต้องการพื้นฐานในการประกอบอาชีพการเกษตร ตั้งแต่ที่ดินทำกินปัจจัยการผลิต เงินทุน องค์ความรู้ การผลิต การแปรรูปและการตลาด ในขณะที่เมื่อมีการรวมตัวเป็นกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ต้องดำเนินการ บริหารจัดการองค์กรที่เข้มแข็งในการดำเนินธุรกิจ รวมซื้อ แปรรูป และรวมขายเพื่อให้บริการแก่เกษตรกร สมาชิก ซึ่งการดำเนินการสร้างความเข้มแข็งการประกอบอาชีพของตัวเกษตรกรเอง ต้องการภาคีร่วม สนับสนุนหลายด้าน เช่น หน่วยงาน/องค์กร ที่สนับสนุนด้านองค์ความรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ สนับสนุนด้านเงินทุน เครื่องจักรกลการเกษตร และการตลาด เป็นต้น

๖) การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรและมุ่งสู่เกษตรอุตสาหกรรม การผลิตทางการเกษตรที่ผ่านมา เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรจำหน่ายในรูปวัตถุดิบทางการเกษตรเป็นหลัก ในขณะที่ปลายปี ๒๕๕๘ จะมีการรวมกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สินค้าเกษตรบางชนิดไทยได้เปรียบด้านคุณภาพ มาตรฐาน สินค้า แต่สินค้าเกษตรบางชนิดไม่สามารถแข่งขันได้ด้านต้นทุนการผลิต ผลผลิตต่อหน่วย และคุณภาพสินค้า ดังนั้น ไทยควรจะปรับเปลี่ยนจากการผลิต เพื่อขายในรูปวัตถุดิบเป็นการแปรรูปเพิ่มมูลค่าในรูปแบบเกษตร อุตสาหกรรมที่เกษตรกรมีโอกาสเป็นเจ้าของกิจการ นอกจากนั้นควรมุ่งพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร เพื่อ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้ได้มาตรฐาน เช่น GAP ,Q ,GMP และสินค้าเกษตรอินทรีย์ เป็น ต้น เนื่องจากปัจจุบันผู้บริโภคใส่ใจการบริโภคอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อสุขภาพและอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น

๓) การพัฒนาการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การทำการผลิตที่ผ่านมามุ่งการผลิตสินค้าเกษตรเชิงเดี่ยว ดำเนินการผลิตเพื่อขายสร้างรายได้เป็นหลัก ก่อให้เกิดปัญหาการทำลายทรัพยากรการผลิต เช่น คุณภาพดินและคุณภาพน้ำเพื่อการเกษตรเสื่อมโทรม ใช้สารเคมีเกษตร เพื่อเพิ่มผลผลิตมากเกินไปจนความจำเป็น ต้นทุนการผลิตสูง ขายได้ไม่คุ้มต้นทุน เกิดภาระหนี้สิน โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ควรมุ่งเน้นให้เกษตรกรตระหนัก เห็นความสำคัญของการทำการเกษตรในรูปแบบรักษาสมดุลของทรัพยากรการเกษตร มีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง ให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เช่น รูปแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน ไร่นาสวนผสม วนเกษตรและเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น

๔) การออกกฎหมาย ปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้เข้มแข็ง มีบางเรื่องดำเนินการด้วยการสนับสนุน ส่งเสริม ให้คำแนะนำ แต่หลายประเด็นต้องปรับโครงสร้างด้านกฎหมาย ด้วยการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ที่มีอยู่เดิมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ตลอดจนบางประเด็นต้องออกกฎหมายใหม่ให้เอื้อต่อเกษตรกร เช่น พ.ร.บ.การจัดสวัสดิการเกษตรกร, พ.ร.บ. สถาบันพัฒนาเกษตรกรกรมยั่งยืน พ.ร.บ. การส่งเสริมคุ้มครองและพัฒนาระบบเกษตรแบบพันธสัญญาที่เป็นธรรม พ.ร.บ. สิทธิชุมชนในการจัดการที่ดินและทรัพยากร และการจัดตั้งธนาคารที่ดิน เป็นต้น

๕) การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายจน จากข้อมูลการเพาะปลูกปี ๒๕๕๔/๕๕ มีจำนวนครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด จำนวน ๕.๙๑ ล้านครัวเรือน ในจำนวนนี้มีครัวเรือนเกษตรกรที่ยากจน มีรายได้น้อย เกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล จึงควรได้รับการพัฒนา ยกระดับรายได้ สนับสนุนการประกอบอาชีพเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้สามารถ “อยู่รอด” พันความยากจน มีอาหารกิน “พอเพียง” โดยใช้หนี้หมด ชีวิตสบายขึ้น สุดท้าย “ยั่งยืน” มีเงินออม พัฒนาตัวเองด้วยลำแข้ง มีภูมิคุ้มกัน คุกคามจากภายนอก

๑๐) การวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีทางการเกษตร งานวิจัยและพัฒนาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาขีดความสามารถด้านการแข่งขันของประเทศ จะเห็นว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ตั้งงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาไว้ประมาณ ร้อยละ ๕-๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ แต่งบการวิจัยของประเทศไทย โดยเฉพาะด้านการเกษตรมีต่ำกว่าร้อยละ ๐.๕ ซึ่งถือว่าน้อยมาก ดังนั้น ภาครัฐสมควรให้ความสำคัญจัดสรรงบประมาณเพื่อการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรเพิ่มมากขึ้น โดยมุ่งการวิจัยและพัฒนาตามความต้องการในพื้นที่ ให้เกษตรกร/องค์กรเกษตรกร มีส่วนร่วมปฏิบัติเรียนรู้จากงานวิจัยควบคู่ไปด้วย นอกจากนั้นการบูรณาการหน่วยงานจัดตั้งสถาบันวิจัยด้านการเกษตรเป็นรายภาค เพื่อเน้นวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรเฉพาะเรื่องหรือแต่ละชนิดตามสภาพภูมิสังคม โดยวิจัยเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่เทคโนโลยีการผลิต การแปรรูป การตลาด อีกทั้งควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารงานวิจัยผ่านสื่อ IT ไปยังหมู่บ้าน/ตำบล ให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงได้ง่าย ตลอดจนควรมีการถ่ายทอดองค์ความรู้การใช้เครื่องมือสื่อสาร เทคโนโลยีด้านการเกษตร ทันสมัยให้เกษตรกรนำไปใช้ได้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

สภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดทิศทางแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกร (พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

วิสัยทัศน์

“สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลักประสานพัฒนาภาคเกษตรกรรม มุ่งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรมีความเข้มแข็งในอาชีพ”

พันธกิจ

๑. สร้างความเข้มแข็งของกลุ่ม/องค์กรเกษตรกร ในการดำเนินกิจกรรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินธุรกิจให้บริการตามความต้องการของสมาชิก รวมทั้งส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรเกษตรกรที่เข้มแข็ง
๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรที่ยากจน/ยุวเกษตรกร มีความสามารถด้านการจัดการฟาร์มโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๓. ส่งเสริมให้มีการจัดระบบน้ำเพื่อการเกษตรอย่างพอเพียง ปรับปรุงบำรุงดิน และสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มอย่างทั่วถึง ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
๔. ส่งเสริมการวิจัยและการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีการเกษตร ภูมิปัญญาตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ เพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต และสร้างมูลค่าเพิ่ม
๕. สร้างกลไกและผลักดันให้เกิดแหล่งตลาดสินค้าเกษตรในภูมิภาค เชื่อมโยงตลาดระดับจังหวัด อำเภอ โดยมุ่งสร้างศักยภาพด้านการจำหน่ายในประเทศและการส่งออก รวมทั้งเกษตรอุตสาหกรรม
๖. ปรับปรุงกฎหมาย กฎระเบียบในการเพิ่มสิทธิให้เกษตรกรได้รับสวัสดิการเกษตรกรโอกาสเข้าถึงและคุ้มครองสิทธิในที่ดินทำกิน ได้รับข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ด้านการเกษตรเพื่อประกอบการตัดสินใจ และเกษตรกรในระบบเกษตรพันธะสัญญาได้รับความเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ

- ๑) สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๑.๑ พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหานำปัญหาวิเคราะห์จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ

๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพพนักงานสมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว

๑.๓ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ในการสำรวจจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

- ๒) พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

๒.๑ พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร

๒.๒ พัฒนาบุคลากรพนักงานสมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

๒.๓ การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อน โครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งติดตามผล

- ๓) การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย

๓.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ ด้านการจัดการฟาร์มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น

๓.๒ ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กรและการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๓.๓ ติดตามและร่วมการดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการ

๔) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

๔.๑ การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรรายสินค้ารวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๔.๒ การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่การแปรรูปขั้นต้น และ SME เกษตร

๔.๓ การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่โดยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง

วัตถุประสงค์และเป้าหมาย

วัตถุประสงค์

๑. กลุ่ม/องค์กรเกษตรกรสามารถพัฒนาดำเนินกิจกรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินธุรกิจอเนกประสงค์ เช่น ธุรกิจสินเชื่อ รวมซื้อ แปรรูป รวมขาย และกิจกรรมแนะนำงานฟาร์ม ให้บริการตามความต้องการของสมาชิก

๒. เกษตรกรยากจนที่มีรายได้อยู่ใต้เส้นความจน มีรายได้เพิ่มขึ้นเพียงพอแก่การเลี้ยงชีพ

๓. มีทรัพยากรการผลิตทางการเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจ สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพดินได้รับการปรับปรุงบำรุงเหมาะสมแก่การเกษตร ตลอดจนมีโอกาสเข้าถึงเครื่องจักร อุปกรณ์ แปรรูป

๔. เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญทางเศรษฐกิจ สามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและพัฒนาคุณภาพผลผลิต รวมทั้งมีการขยายปริมาณแปรรูป และเกษตรอุตสาหกรรมเพิ่มมูลค่า

๕. เพิ่มสิทธิให้เกษตรกรได้รับสวัสดิการเกษตรกร โอกาสเข้าถึงและคุ้มครองสิทธิที่ดินทำกิน รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรประกอบการตัดสินใจ รวมทั้งการมีกองทุนรักษาเสถียรภาพราคาสินค้าเกษตร

เป้าหมาย เมื่อสิ้นปีงบประมาณ ๒๕๖๔

๑. กลุ่ม/องค์กรเกษตรกร สามารถเพิ่มกิจกรรม/ปริมาณธุรกิจให้บริการสมาชิกได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ ของประมาณธุรกิจเดิม

๒. จำนวนเกษตรกรที่มีรายได้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลงไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๖๐ และสัดส่วนช่องว่างระหว่างเกษตรกรกลุ่มที่มีรายได้ต่ำสุดเทียบกับเกษตรกรกลุ่มที่มีรายได้สูงสุดลดลง

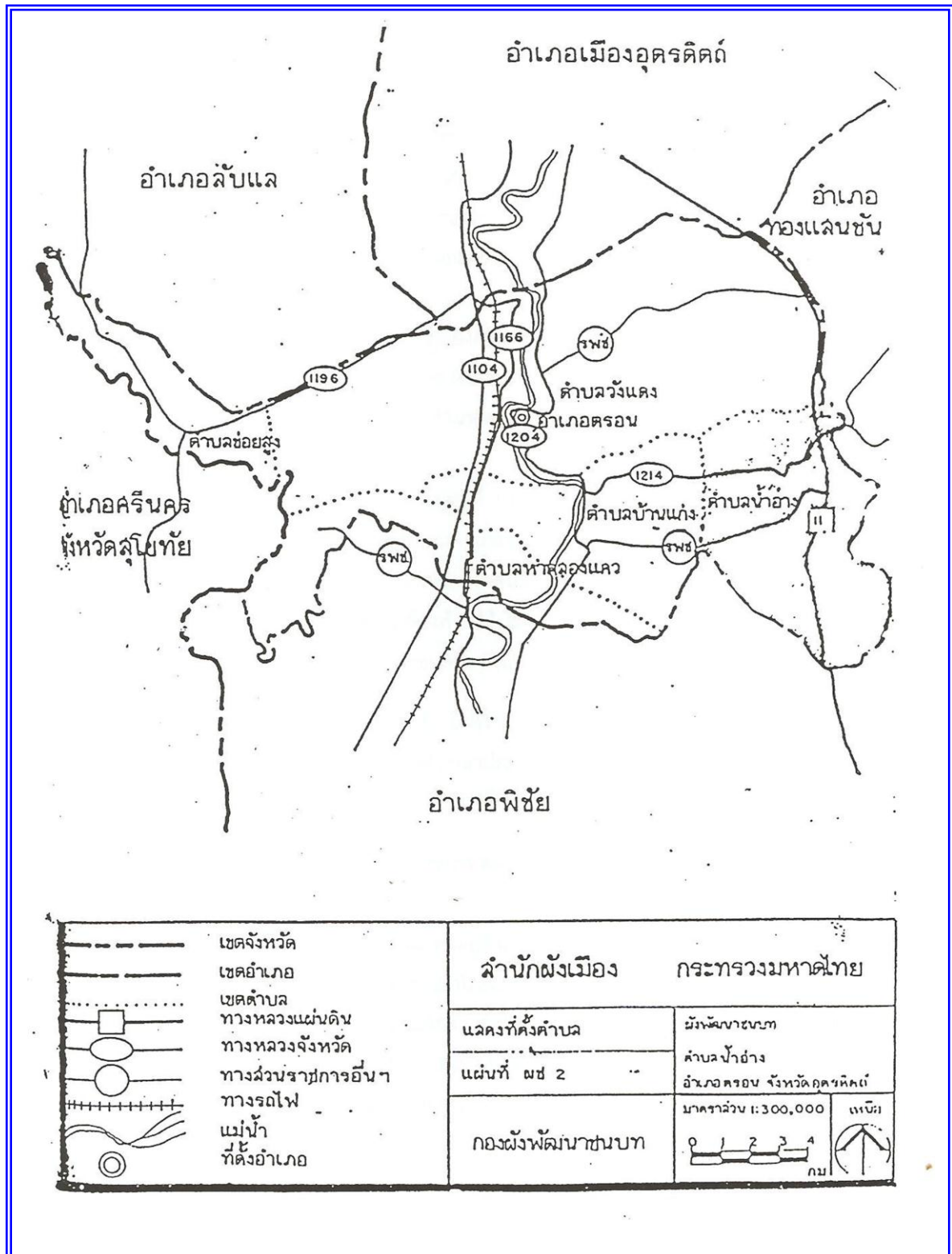
๓. พื้นที่เกษตรที่รับน้ำจากชลประทานมีไม่ต่ำกว่า ๖๐ ล้านไร่ หรือเพิ่มขึ้นจากปัจจุบันร้อยละ ๒๐ เพิ่มเป็นร้อยละ ๔๐ นอกจากนั้นมีการเสริมแหล่งน้ำเพื่อการเกษตรจากระบบน้ำใต้ดิน และสระน้ำในไร่นา รวมทั้งพื้นที่ดินได้รับการปรับปรุงคุณภาพให้เหมาะสมทำการเกษตร

๔. ร้อยละ ๗๐ ของเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีด้านการลดต้นทุนการผลิตเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพผลผลิต และการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้

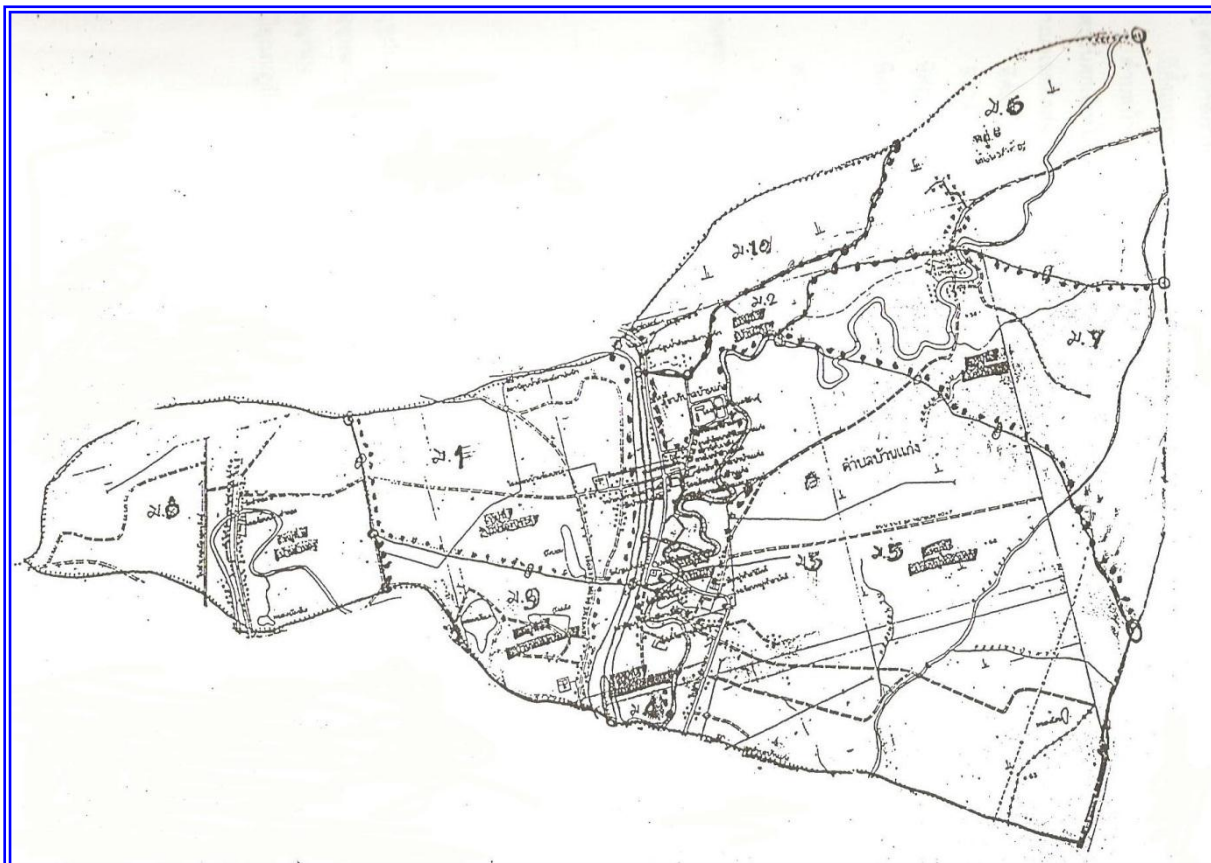
๕. ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรที่ถูกต้อง รวดเร็วครอบคลุมเพื่อประกอบการตัดสินใจ ตลอดจนมีโอกาสได้รับสวัสดิการเกษตรกร การเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่ดิน และได้รับผลตอบแทนจากการขายผลผลิตที่เป็นธรรม

แผนที่อำเภอตรอน

แสดงอาณาเขตที่ตั้ง เขตการปกครอง เส้นทางคมนาคม แหล่งน้ำ สถานที่สำคัญ

แผนที่ตำบลบ้านแก่ง

๑. ประวัติความเป็นมาของตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน

ประวัติความเป็นมา

“ตรอน” เป็นชื่ออำเภอหนึ่งของจังหวัดอุดรดิตถ์ ห่างจากตัวจังหวัดอุดรดิตถ์ตามทางรถไฟไปทางรถไฟทางทิศใต้ประมาณ ๑๖ กิโลเมตร ตามทางรถยนต์ประมาณ ๒๐ กิโลเมตร ประวัติความเป็นมาของชื่ออำเภอตรอนนี้มี ๓ ฝ่ายด้วยกัน ฝ่ายแรกกล่าวว่าที่ว่าการอำเภอเดิมตั้งอยู่ที่ปากคลองตรอน ตำบลบ้านแก่ง จึงเรียกอำเภอตรอน ตำบลบ้านแก่ง ฝ่ายที่สองกล่าวถึงที่มาของชื่อคลองตรอนว่าในฤดูแล้งน้ำในคลองขาดเป็นห้วงเป็นตอน จึงเรียกชื่อว่า **คลองตรอน** ต่อมาเพี้ยนเป็นคลองตรอน เมื่อตั้งที่ว่าการอำเภอตรอน ส่วนฝ่ายที่สามกล่าวว่ามาจากชื่อ เมืองตรอนศรีสินธุ์ ซึ่งปรากฏในพระราชหัตถเลขาคราวสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ฝ่ายเหนือในรัชกาลที่ ๕ เนื่องจากพระองค์ได้เสด็จเมืองตรอนศรีสินธุ์

ชื่อเดิมของอำเภอตรอน มีชื่อว่าอำเภอเมืองตรอน และเป็นเมืองขึ้นของเมืองพิชัยเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๐ คือ ตอนนั้นเมืองพิชัยแบ่งการปกครองออกเป็น ๕ อำเภอ ด้วยกันคือ เมืองอุดรดิตถ์ เมืองตรอน เมืองลับแล และเมืองน้ำปาด จากป้ายรายชื่อนายอำเภอที่ว่าการอำเภอตรอนมีว่า นายอำเภอคนแรกชื่อ หลวงพิณิจ เป็นนายอำเภอ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๐ - ๒๔๓๖

กล่าวกันว่าเดิมที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ หมู่ ๗ ตำบลปากาย ต่อมาย้ายมาอยู่ที่ปากคลองตรอน ในสมัยพระศรีสงคราม หรือชาวบ้านเรียกว่า “พระตรอน” (เกี้ยว) ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๔๐ – ๒๔๔๔ ได้ ย้ายที่ว่าการอำเภอเมืองตรอน จากบ้านปากคลอง ตรอนมาอยู่บริเวณวัดมงคลนิมิตร หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้าน แก่ง

สมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ได้เสด็จถึงที่ว่าการอำเภอเมืองตรอนเมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๔๔ ดังพระราชนิพนธ์ของพระองค์ตรอนหนึ่งดังนี้

“เวลาบ่าย ๔ นาฬิกา ออกจากวัดเตาไห ถึงที่ว่าการอำเภอเมืองตรอน เวลาบ่าย ๓ โมง ๘ นาฬิกา ได้ขึ้นไปดูที่ว่าการอำเภอ และพระวิสูตรไปตรวจที่จะทำพลับพลาประทับแรมที่นี่เขาปลูกปรารับ” แสดงว่า ที่ว่าการอำเภออยู่ที่ตำบลบ้านแก่ง

ต่อมาวันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๔ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จเมือง ตรอน ดังพระราชหัตถเลขา ตอนหนึ่ง ดังนี้

“เมืองตรอนตรีสินธุ์”

วันที่ ๒๒ ตุลาคม รัตนโกสินทร์ ๑๒๐ ถึงกรมหลวงเทวะวงษ์วโรปการทูลเกล้าฯ ถวายพระกรุณาฯ ให้เสด็จเมือง เหนือวันนี้น้ำก็ทรงอยู่ได้ออกเรือจากเมืองพิไชยเวลาเช้า ๓ โมง มาถึงเมืองตรอนซึ่งตั้งใหม่เมื่อ ๓ ปีนี้ ที่ตำบลบ้านแก่ง ตั้งพลับพลาเยื้องที่ว่าการอำเภอขึ้นมาข้างบน สักหน่อยหนึ่ง.....”

จากข้อความในพระราชหัตถเลขาจะพบว่าเมืองตรอนมีชื่อเต็มว่า “เมืองตรอนตรีสินธุ์” (ปัจจุบัน โรงเรียนมัธยมศึกษาของอำเภอตรอนก็มีชื่อว่า “โรงเรียนตรอนตรีสินธุ์”) และที่ว่าการอำเภอ ก็ตั้งอยู่ที่ว่าการ อำเภอบ้านแก่งตรงกับที่กล่าวในตอนต้น

ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ ได้มีประกาศใช้ชื่ออำเภอที่เปลี่ยนใหม่ให้ตรงกับชื่อตำบลที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ ดังนั้นอำเภอเมืองตรอน จึงเปลี่ยนชื่อเป็น “อำเภอบ้านแก่ง” ด้วย

(ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๗ ก็เปลี่ยนมาใช้ชื่ออำเภอตรอนจนถึงปัจจุบัน)

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ หลวงพิศาลสุรศักดิ์ เป็นนายอำเภอได้พิจารณาเห็นว่า สถานที่ตั้งที่ว่าการ อำเภอเดิมไม่เหมาะสม จึงย้ายที่ว่าการอำเภอมายังที่ หมู่ที่ ๔ บ้านวังหิน ตำบลวังแดง ซึ่งเป็นที่ตั้ง ปัจจุบันนี้ เพื่อสะดวกในการติดต่อราชการเพราะใกล้สถานีรถไฟและแม่น้ำทำให้การคมนาคมสะดวก

เมื่อมาสร้างที่ว่าการอำเภอใหม่ ทราบว่าสร้างเป็นอาคารไม้ได้ถุนสูง ส่วนที่ว่าการอำเภอปัจจุบัน เป็นอาคาร ๒ ชั้น เพิ่งสร้างใหม่ราว ๔ ปีเศษมานี้ ที่ว่าการอำเภอตรอนอยู่ปากตะวันออกของแม่น้ำน่าน ส่วนสถานีรถไฟตรอนอยู่ปากตะวันตกของแม่น้ำแต่ก็มีสะพานข้ามปากแม่น้ำน่าน ทำให้การเดินทางจาก สถานีรถไฟไปที่ว่าการอำเภอตรอนสะดวกขึ้น (วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ : ๒๕๓๒)

๒. ข้อมูลทางกายภาพ

๒.๑ ที่ตั้งของหมู่บ้านหรือชุมชนหรือตำบล

ตำบลบ้านแก่ง มีที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ ห่างจากที่ว่าการอำเภอตรอน ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ มีพื้นที่ทั้งหมด ๒๕,๘๒๓.๗๒ ไร่ ภายใต้การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแก่ง มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลวังแดง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลน้ำอ่าง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลวังแดง และตำบลหาดสองแคว อำเภอตรอน

จังหวัดอุดรดิตถ์

๒.๒ สภาพภูมิประเทศ

๑. พื้นที่ราบ มีแม่น้ำไหลผ่าน คือ แม่น้ำน่าน และคลองตรอน รวมถึงบึงต่าง ๆ จึงเหมาะแก่การเพาะปลูกมา

๒. พื้นที่ดอน ใช้ในการปลูกพืชไร่ เช่นอ้อย ถั่วเหลือง ข้าวโพด ซึ่งมีอยู่ทุกหมู่บ้าน

๒.๓ พื้นที่ป่า

สภาพเป็นที่ดอน บริเวณทิศเหนือของตำบลมีพื้นที่ ๑,๑๑๗ ไร่ เป็นป่าชุมชน

๒.๔ อุณหภูมิ

ตำบลบ้านแก่งมีสภาพภูมิอากาศ แบ่งได้เป็น ๓ ฤดู

- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่ เดือนมิถุนายน – ตุลาคม ปริมาณฝนตกเฉลี่ย ๘๘-๙๐ มม.
- ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่ เดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์ อุณหภูมิเฉลี่ย ๑๗ องศาเซลเซียส
- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคม – พฤษภาคม อุณหภูมิเฉลี่ย ๓๗ องศาเซลเซียส
- มีอุณหภูมิค่อนข้างร้อน เฉลี่ย ๓๕- ๓๗ องศาเซลเซียส

๒.๕ แหล่งน้ำและปริมาณน้ำในรอบปี ปริมาณน้ำฝน

แหล่งน้ำที่ใช้สำหรับอุปโภค – บริโภค และการเกษตร

๑. น้ำจากแม่น้ำน่าน พื้นที่ของตำบลบ้านแก่ง ทั้งหมดอยู่ในเขตโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ซึ่งมีที่ต้องโครงการอยู่ในหมู่ที่ ๑,๕,๘,๑๐ สามารถรับน้ำได้ทุกหมู่บ้าน

๒. น้ำจากคลองตรอน บึงบอน บึงสิดี หนองบัวแดง บึงก้อม ในช่วงที่โครงการหยุดส่งน้ำเกษตรกรที่อยู่ไกลคลองบึงเหล่านี้ จะใช้น้ำในการเพาะปลูกได้เพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอสำหรับการปลูกพืชเพราะสภาพคลองตื้นและดินไม่สามารถเก็บน้ำไว้ได้นาน

๓. น้ำจากบ่อบาดาล สำหรับเกษตรกรที่พอมีทุนจะมีการขุดบ่อบาดาลไว้ใช้เอง แต่ส่วนใหญ่การขุดบ่อบาดาล เพื่อการใช้น้ำสำหรับการเกษตรอย่างเดียวจะมีน้อย

๔. น้ำฝน ฝนในตำบลบ้านแก่ง จะตกอยู่ในช่วงเดือนเมษายน ถึงเดือนพฤศจิกายน ซึ่งเกิดน้ำท่วมในที่ลุ่มประมาณเดือนตุลาคม แต่น้ำฝนที่ได้ในช่วงนี้ เป็นน้ำที่แทบจะไม่ได้ใช้ประโยชน์สำหรับการเกษตร แต่กลายเป็นน้ำที่มีปัญหา เพราะทำให้เกิดน้ำท่วมสำหรับความต้องการน้ำของการเกษตรกร จะอยู่ในช่วงปลายเดือนเมษายน ถึงเดือน มิถุนายน เพราะเป็นช่วงเกษตรกรเริ่มทำการเพาะปลูกแต่น้ำฝนที่ได้รับก็ขึ้นอยู่ธรรมชาติไม่สม่ำเสมอทุกปี

๒.๖ เส้นทางคมนาคม

- เส้นทางคมนาคมสามารถติดต่อกันได้ทุกหมู่บ้าน ส่วนใหญ่เป็นทางหลวงหมายเลข ๑๐๑๔ ผ่านตำบลบ้านแก่งไปยังอำเภอพิชัย และอำเภอทองแสนขัน และจะมีทางลูกรังเป็นบางเส้นทาง

๒.๗ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความสามารถของดิน และคุณภาพของดิน

- ดินและสมรรถภาพของดินในตำบลบ้านแก่ง กลุ่มดินที่ ๔,๕,๖,๗,๑๖,๑๗,๑๘,๓๓,๓๕,๓๖

กลุ่มชุดดินที่ ๔

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีน้ำตาล ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทา หรือสีน้ำตาล หรือสีเทาปนสีเขียวมะกอกมีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาลแก้อาจพบก้อนปูน ก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสในชั้นดินล่าง การระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว พบตามที่ราบเรียบหรือที่ราบลุ่มระหว่างคันดินริมลำน้ำ กับลานตะพักลำน้ำ น้ำค่อนข้างใหม่ น้ำแข็ง ในฤดูฝนลึก ๓๐ - ๕๐ ซม. นาน ๔-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH ๕.๕-๖.๕ ถ้าหากดินมีก้อนปูนปะปนอยู่ pH จะเป็น ๗.๐-๘.๐ ได้แก่ ชุดดินชัยนาท ราชบุรี ท่าพล และสระบุรี, บางมูลนาก ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำ นา บางแห่งยกร่องเพื่อปลูกพืชผักหรือไม้ผล ซึ่งมักจะให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๔ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : สภาพพื้นที่ราบลุ่มมีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงเกือบราบเรียบ ดินมีสภาพการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว ในช่วงฤดูฝนมีน้ำขังที่ผิวดินเป็นระยะเวลา ๔-๕ เดือนเนื้อดินเป็นดินเหนียวเก็บกักน้ำได้ดี จึงเหมาะสมที่จะใช้ในการทำ นามากกว่าการปลูกพืชอย่างอื่น ไร่อย่างไร้

ตามหลังการเก็บเกี่ยวข้าวหรือในช่วงฤดูแล้งกลุ่มชุดดินนี้ สามารถใช้ในการปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้เป็นอย่างดี เนื่องจากดินมีความชื้นพอที่จะปลูกได้และดินกลุ่มนี้พบบริเวณที่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำสายสำคัญจึงสามารถที่จะนำน้ำจากแม่น้ำดังกล่าวมาใช้เสริมในการปลูกพืชได้และได้มีการปฏิบัติกันอย่างกว้างขวางในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๔

ปลูกข้าวหรือทำ นา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๓

การใช้ปุ๋ยเคมี ใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรก ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ สูตร ๒๐-๒๐-๐ หรือ สูตร ๑๘-๒๐-๐ สูตรใดสูตรหนึ่ง อัตรา ๒๐ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสงและอัตรา ๓๕ กก./ไร่ สำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสงใส่ก่อนปักดำ ๑ วัน หรือใส่วันปักดำ แล้วคราดดินกลบ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยแต่งหน้าด้วยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรียอัตรา ๖ กก./ไร่ สำหรับข้าวไวต่อช่วงแสง ถ้าเป็นข้าวไม่ไวต่อช่วงแสงให้ใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตอัตรา ๑๓ กก./ไร่ ให้ใส่ก่อนระยะข้าวออกดอกประมาณ ๓๐ วัน หรือหลังปักดำ แล้ว ๓๐-๔๕ วัน โดยหว่านให้ทั่วแปลง พันธุ์ข้าวที่แนะนำ เช่น ขาวตาหยก ไข่มุกรวงยาว สีรวงลูกเหลือง เหลืองประทิว ๑๒๓ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ กข ๗ กข. ๑๓ กข ๒๓ สุพรรณบุรี ๙๐

ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหรือหลังเก็บเกี่ยวข้าว เตรียมพื้นที่เพาะปลูก ให้ทำ ร่องระบายน้ำรอบกระทรงนาและทำ ร่องภายในกระทรงนา ห่างกันประมาณ ๑๐-๑๕ เมตร ร่องกว้าง ๔๐-๕๐ ซม. ลึก ๒๐-๓๐ ซม. เพื่อช่วยระบายน้ำหรือให้น้ำดูแลพืชปลูก กรณีเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับ กลุ่มชุดดินที่ ๑

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น **พืชตระกูลถั่ว** ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๔๖-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่รองก้นร่องปลูกหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ เมื่อถั่วอายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ โรยทั้งแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพด ข้าวฟ่าง อายุ ๒๐-๒๕ วันหรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โดยใส่รองก้นหลุม ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ โรยสองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพดหรือข้าวฟ่าง อายุ ๒๐-๒๕ วัน

ฝ้าย การใช้ปุ๋ยเคมีสูตรและอัตราให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๓

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น เตรียมพื้นที่ปลูกเพื่อแก้ปัญหาการระบายน้ำของดินและน้ำท่วมขัง โดยทำคันดินล้อมรอบพื้นที่ ยกร่องปลูกไม้ผลเพื่อป้องกันการแช่ขังของน้ำและเพื่อระบายน้ำออกในช่วงที่มีระดับน้ำใต้ดินตื้น เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. คลุกเคล้าด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒๕-๓๐ กก./หลุม

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น **มะม่วง** เช่น พันธุ์เขียวเสวย ทองคำ ฟ้าลั่น หนังกกลางวัน น้ำดอกไม้ การใช้ปุ๋ยเคมีให้ใช้อัตราครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุ เช่น มะม่วง อายุ ๑๐ ปี ก็ใส่ปุ๋ย จำนวน ๕ กก./ต้น แบ่งการใช้ปุ๋ย ๓ ครั้ง ๆ ละเท่ากันดังนี้ ครั้งที่ ๑ ใช้ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ครั้งที่ ๒ ใช้ปุ๋ย ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม และครั้งที่ ๓ ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม

มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ โกโก้ แวกดำ จำ ปาดะ สายน้ำ ผึ้ง ฮาวาย มาเลเซียใช้สูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ ควรใส่หลังจากย้ายปลูก ๒-๓ อาทิตย์ ถึงมะละกออายุได้ ๑ ปี ใส่ปุ๋ย ๑ กก./ต้น/ปี หลังจากอายุได้ ๑ ปีขึ้นไป ใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น/ปี

ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์เวียดนาม พันธุ์ทุลเกล้า กลมสาละ การใส่ปุ๋ย สูตร๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น

กล้วยหอม พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ กล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยคอกหรือใส่ปุ๋ยหมัก เมื่ออายุได้ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ตามลำดับครั้งละประมาณ ๕ กก./ต้น ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง เมื่ออายุ ๓ เดือน และ ๕ เดือน

กลุ่มชุดดินที่ ๕

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ น้ำตาลปนเทา ดินล่างมีสีเทาอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลแก่และน้ำตาลปนเหลือง ตลอดชั้นดินมักพบก้อนสารเคมี เหล็กและแมงกานีส ปะปนอยู่ในพื้นที่ปลูกของไม้ผลแต่ละชนิดชั้นดินลึกดินกลุ่มดินนี้ เกิดจากพวกตะกอนลำ น้ำและเป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลว พบในพื้นที่ราบเรียบตามลานตะพักลำ น้ำค่อนข้างใหม่ และลานตะพักลำ น้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึกน้อยกว่า ๓๐ ซม. นาน ๓-๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง pH ๕.๕-๖.๕ แต่ถ้าดินมีก้อนปูนปะปนในดินชั้นล่าง ดินชั้นนี้จะมีปฏิกิริยาเป็นด่างอ่อน pH ๗.๕-๘.๐ ได้แก่ ชุดดินหางดง และ พาน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำ นา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบในช่วงฤดูแล้ง ข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ในฤดูฝนน้ำแช่ขังนาน ๓ - ๕ เดือน ดินมีการระบายน้ำเลว

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน กลุ่มชุดดินที่ ๕ มีความเหมาะสมที่จะใช้ทำ นามากกว่าปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรก็ได้ใช้ประโยชน์ในการทำ นาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินที่ ๕ ยังสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีในช่วงฤดูแล้งหรือหลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว และปฏิบัติกันมากในภาคเหนือของประเทศไทย

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๕

ปลูกข้าวหรือทำ นา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดินปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ การใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับข้าว พันธุ์ข้าวไวแสง และพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง ใช้สูตรปุ๋ยและอัตราเช่นเดียวกับในกลุ่มชุดดิน ๑

ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหลังปลูกในฤดูแล้งและกรณีเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากนาข้าว เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น พืชตระกูลถั่ว ใส่ปุ๋ยเคมี

สูตร ๐-๔๖-๐ อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชเท่าเทียมกัน ใส่รองกันร่อนปลูกหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อถั่วอายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๕-๒๕-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพด-ข้าวฟ่างอายุ ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โดยใส่รองกันหลุม ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือ ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ใส่สองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพดหรือข้าวฟ่างอายุ ๒๐-๒๕ วัน

ฝ้าย การใช้ปุ๋ยสูตรและอัตราปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๓

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ทำ คันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วมการเตรียมหลุมปลูกปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๔

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น มะม่วง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ เขียวเสวย ทองดำ ฟาลัน น้ำดอกไม้ หนั่งกลางวัน การใส่ปุ๋ยเคมีให้ใช้อัตราครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุ เช่น มะม่วง อายุ ๑๐ ปี ก็ใส่ปุ๋ย จำนวน ๕ กก./ต้น โดย ๑:๓ ส่วน ใช้ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ๑:๓ ส่วน ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม และใส่ปุ๋ยที่เหลืออีก ๑:๓ ส่วนในรูปของปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม

มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ โกโก้ แยกดำ จำ ปาดะ สายน้ำ ผี ฮาวายมาเลเซีย ปุ๋ยเคมีควรใช้สูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ ควรใส่ครั้งแรกหลังจากย้ายปลูก ๒-๓ อาทิตย์ ถึงมะละกออายุได้ ๑ ปี ใส่ปุ๋ย ๑ กก./ต้น/ปี หลังจากอายุได้ ๑ ปีขึ้นไปใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น/ปี

ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ พันธุ์เวียตนาม ทูลเกล้า กลมสาละ ใส่ปุ๋ย สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น

กล้วยหอม พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ กล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เมื่ออายุได้ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ตามลำดับ ครั้งละ ประมาณ ๕ กก./ต้น

ลำไย พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ อีตอ ชมพู แห้ว เปี้ยวเขียว เมื่อต้นลำไยเริ่มให้ผลควรงดการให้น้ำช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม ควรทำ ความสะอาดบริเวณโคนต้น ถากหญ้าและเก็บกวาดใบ ที่ร่วงออกเพื่อให้หน้าดินแห้ง เดือนกุมภาพันธ์ ลำไยแทงช่อดอก เริ่มให้น้ำ โดยค่อย ๆ เพิ่มปริมาณจนถึงปกติ เดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ใส่ปุ๋ยบำรุงผล สูตร ๑๒-๑๒-๑๗ -๒ หรือปุ๋ยสูตรเสมอในอัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้นและควรมีการค้ำยันกิ่งและฉีดสารเคมีป้องกันโรคและแมลงด้วย ช่วงเดือน กรกฎาคม-สิงหาคมควรมีการลดการให้น้ำล่วงหน้าก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต ช่วงเดือนกันยายนถึงพฤศจิกายน ควรมีการตัดแต่งกิ่ง ฉีดยาป้องกันโรคแมลงและใส่ปุ๋ยบำรุงต้นสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้น ร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอกในอัตราเท่ากับอายุของต้น

กลุ่มชุดดินที่ ๖

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีเทาแก่ ดินล่างมีสีน้ำตาลปนเทาหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลหรือสีแดงตลอดชั้นดินบางแห่งมีศิลาแลงอ่อน หรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย กลุ่มดินนี้เกิดจาก พวกตะกอนลำ น้ำ เป็นดินลึกมาก มีการระบายน้ำ เลวพบตามที่ทำบ ตั้งแต่ที่ทำบ น้ำท่วมถึงลานตะพักลำ น้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขัง ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓ -๕ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำหรือค่อนข้างต่ำ pH ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ชุดดิน บางนรา มโนรมย์ เชียงรายนครพนม ปากท่อและแก่งลง สุโขทัยกลอง ท่าศาลา คลองขุด สตูล วังตอง ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำ นา หรือปลูกพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาของดินเป็นกรดแก่ฤดูฝนน้ำแช่ขังนาน ๓ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เนื่องจากสภาพพื้นที่พบบริเวณพื้นที่ราบเรียบถึงราบลุ่ม เนื้อดินเป็นดินเหนียวการระบายน้ำเลว ในช่วงฤดูฝนจะมีน้ำขังอยู่ที่ผิวดิน ระหว่าง ๓-๕ เดือน จึงมีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ทำ นาในช่วงฤดูฝน และในช่วงฤดูแล้งสามารถปลูกพืชไร่ พืชผัก หรือพืชอื่นที่มีอายุสั้นได้ สำหรับในบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำชลประทานเข้าถึงหรือมีแหล่งน้ำธรรมชาติ สามารถใช้ปลูกไม้ยืนต้น ไม้ผล หรือปลูกพืชไร่ และพืชผัก ตลอดทั้งปีจะต้องทำ คันดินล้อมรอบพื้นที่เพาะปลูกและยกร่องปลูก เพื่อช่วยการระบายน้ำของดิน

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๖

ปลูกข้าวหรือทำ นา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ การใช้ปุ๋ยเคมี สำหรับพันธุ์ข้าวที่แนะนำ ให้ใช้ปุ๋ยสูตรและอัตราปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๒

ปลูกพืชไร่ การเตรียมพื้นที่เพาะปลูกกรณีปลูกในช่วงฤดูแล้งหรือหลังเก็บเกี่ยวข้าว และกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวรให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๒

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น ข้าวโพดหวาน ถั่วเขียว ถั่วเหลือง และอ้อย ใช้สูตรปุ๋ยและอัตรา เช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๒

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น การเตรียมพื้นที่ปลูกให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น มะม่วง ส้มเขียวหวาน มะพร้าว ให้ใช้ปุ๋ยสูตรและอัตราเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๒

ถองกอง (ยังไม่ให้ผล) ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕ กก./ต้น/อายุ ๑ ปี โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ในช่วงต้น และปลายฤดูฝน เมื่อให้ผลผลิตแล้วใส่ปุ๋ย สูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ประมาณ ๐.๕-๑ กก./ต้น

มังคุด ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕ กก./ต้น/อายุ ๑ ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง สำหรับมังคุดที่ออกผลแล้ว ใช้สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ตันฤดูฝน และปลายฤดูฝน และก่อนออกดอก และติดผลเล็ก ๆ ใช้สูตร ๑๒-๑๒-๑๗ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น

ทุเรียน (ที่ให้ผลแล้ว) ครั้งแรกใส่สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓.๐ - ๕.๐ กก./ต้น หลังเก็บผลแล้ว ครั้งที่ ๒ ใช้สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓.๐-๕.๐ กก./ต้น ใส่ก่อนออกดอก ๑-๒ เดือน ครั้งที่ ๓ ใช้สูตร ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๑.๐-๒.๐ กก./ต้น หลังจากออกดอกประมาณ ๖๐ วัน

ส้มโอ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ ๒ ครั้ง/ปี ดังนี้ อายุ ๑ ปี ใช้อัตรา ๑ กก./ต้น อายุ ๒ ปี ใช้อัตรา ๒ กก./ต้น อายุ ๓ ปี ใช้อัตรา ๓ กก./ต้น อายุ ๔ ปี ใช้อัตรา ๔ กก./ต้น อายุ ๕ ปี ใช้อัตรา ๕ กก./ต้น

เงาะ อายุ ๑-๓ ปี ยังไม่ให้ผล ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕-๑.๐ กก./ต้น ใส่ปุ๋ย ๒ ครั้ง ในตอนต้นและตอนปลายฤดูฝน สำหรับปีต่อไปใส่ปุ๋ยเพิ่มขึ้น ๐.๕ กก./ต้น/ปี ให้ใส่ปุ๋ยหลังจากตัดแต่งกิ่งและกำ จัดวัชพืชแล้ว โดยใส่ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ เงาะที่ให้ผลแล้วแบ่งใส่ ๓ ช่วง ครั้งแรก ใส่สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒.๐-๓.๐ กก./ต้น หลังจากเก็บผลผลิตและได้ตัดแต่งกิ่งพร้อมกำ จัดวัชพืชแล้ว ครั้งที่สองใส่ปุ๋ยสูตร ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๒.๐-๓.๐ กก./ต้น ก่อนการออกดอก ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ย ๘-๒๔-๒๔ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๐-๒.๐ กก./ต้น ใส่เมื่อติดผลแล้ว และในระยะก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ ๑ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น

โกโก้ อายุ ๑ ปี ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๒ กก./ต้น/ครั้ง อายุ ๓ ปี ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ อัตรา ๐.๖ กก./ต้น/ครั้ง อายุ ๔ ปี ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ อัตรา ๐.๗ กก./ต้น/ครั้ง โดยแบ่งใส่ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๑ ใส่ก่อนฤดูฝน ครั้งที่ ๒ ใส่กลางฤดูฝน และครั้งที่ ๓ ใส่ปลายฤดูฝน

กลุ่มชุดดินที่ ๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียว มีสีน้ำตาล หรือสีน้ำตาลปนเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีแดงปนเหลือง สีน้ำตาลปนแดง หรือสีแดงปะปนตลอดชั้นดิน กลุ่มดินนี้เกิดจากพวกตะกอนลำนํ้า เป็นดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างเลว พบตามพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ฤดูฝนขังน้ำลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๓ - ๔ เดือน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง pH๖.๐-๗.๐ ได้แก่ชุดดิน นครปฐม ผักกาด เดิมบาง อุดรดิตถ์ ท่าตูม สุโขทัย พิจิตร ปัจจุบันบริเวณส่วนใหญ่ใช้ทำนา ถ้าหากมีการชลประทาน และการจัดการที่ดี สามารถทำ นาได้ ๒ ครั้ง ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ฤดูฝนมีน้ำแช่ขังนาน ๓ - ๕ เดือน

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : เมื่อพิจารณาถึงสภาพพื้นที่ ลักษณะเนื้อดินและการระบายน้ำของดิน กลุ่มชุดดินที่ ๗ มีความเหมาะสมในการทำ นามากกว่าปลูกไร่ ไม้ผล และพืชผัก ซึ่งเกษตรกรได้ใช้

ทำนาอยู่แล้วในช่วงฤดูฝน อย่างไรก็ตามกลุ่มชุดดินนี้ยังสามารถปลูกพืชไร่และพืชผักต่าง ๆ ได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือแหล่งน้ำชลประทานช่วยเสริม

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๗

ปลูกข้าวหรือทำ นา เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ ให้กับดินโดยการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ และอื่นปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ **การใช้ปุ๋ยเคมี** สำหรับพันธุ์ข้าวไวแสง เช่น ขาวปากหม้อ ๑๔๘, ขาวตาแห้ง ๑๗, ปทุมธานี ๖๐ ให้ใช้ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๐ กก./ไร่ ใส่ปุ๋ยครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยยูเรีย ๖ กก./ไร่ หรือปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ๑๕ กก./ไร่ ถ้าเป็นพันธุ์ข้าวไม่ไวแสง เช่น กข. ๑-๕, กข.๗, กข.๙, สุพรรณบุรี ๖๐ ให้ใช้ปุ๋ยครั้งที่ ๑ สูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต ๑๓ กก./ไร่

ปลูกพืชไร่ กรณีปลูกหลังเก็บเกี่ยวข้าวหรือปลูกฤดูแล้ง และกรณีเปลี่ยนสภาพพื้นที่จากนาข้าวเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร การเตรียมพื้นที่ ทำ คันดินรอบ การยกร่อง และทำ คูระบายน้ำปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น พืชตระกูลถั่ว ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เช่น ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่หว่านให้ทั่วแปลง แล้วไถกลบก่อนปลูก ๗-๑๔ วัน ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่รองก้นร่องปลูก หรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อถั่วอายุ ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่หรือสูตร ๒๕-๒๕-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพด ข้าวฟ่างอายุ ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ โดยใส่รองก้นหลุม ร่วมกับปุ๋ย สูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่หรือ ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ โรยสองข้างแถวแล้วพรวนดินกลบเมื่อข้าวโพดหรือข้าวฟ่างอายุ ๒๐-๒๕ วัน

ฝ้าย การใช้ปุ๋ยเคมี สูตรและอัตรา ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๓

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ทำคันดินล้อมรอบพื้นที่เพื่อป้องกันน้ำท่วม ยกร่องขึ้นแปลงปลูกไม้ผลเพื่อป้องกันการแช่ขังของน้ำ และเพื่อระบายน้ำออกในช่วงที่มีระดับน้ำใต้ดินตื้น ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเปลี่ยนสภาพพื้นที่นาเป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่แบบถาวร เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม.คลุกเคล้าด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒๕-๓๐ กก./หลุม

การใช้ปุ๋ยเคมี เช่น มะม่วง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ เชี่ยวเสวย ทองดำ ฟาลัน น้ำดอกไม้ หนั่งกลางวัน การใส่ปุ๋ยเคมีให้ใช้ ๑ ในอัตราครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุเช่น มะม่วง อายุ ๑๐ ปี ก็ใส่ปุ๋ยจำนวน ๕กก./ต้น โดย ๑:๓ ส่วนใช้ปุ๋ย ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ๑:๓ ส่วน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคมและใส่ปุ๋ยที่เหลืออีก ๑:๓ ส่วนในรูปของปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ในช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม

มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ โกโก้ แวกดำ จำ ปาดะ สายน้ำ ผึ้ง ฮาวายมาเลเซียปุ๋ยเคมีควรใช้สูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ ควรใส่ครั้งแรกหลังจากย้ายปลูก ๒-๓ อาทิตย์มะละกออายุได้ ๑ ปี ใส่ปุ๋ย ๑ กก./ต้น หลังจากอายุได้ ๑ ปี ขึ้นไปใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น

ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่พันธุ์เวียดนาม พันธุ์ทุลเกล้า กลมสาส์ การใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๑๒ อัตราประมาณ ๑กก./ต้น/ปี ควบคุมไปกับการใช้ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น

กล้วยหอม พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่กล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เมื่ออายุได้ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ตามลำดับครั้งละประมาณ ๕ กก./ต้น ปุ๋ยเคมี สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง เมื่ออายุ ๓ เดือนและ ๕ เดือน

กลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย หรือดินร่วนสีน้ำตาล, น้ำตาลปนเทา ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนเหนียว มีสีน้ำตาลอ่อน , สีเทาอ่อน, สีเทาปนชมพูพบจุดประพวกสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดงปนเหลืองหรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง เกิดจากพวกตะกอนลำน้ำ พบตามพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ บริเวณลานตะพักลำน้ำระดับต่ำ น้ำแช่ขังลึก ๓๐-๕๐ ซม. นาน ๒-๔ เดือน เป็นดินลึกมาก ดินมีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ๔.๕-๕.๕ ได้แก่ชุดดินหล่มเก่าร้อยเอ็ด เรณู และสายบุรี สุโขทัย โคกเคียน วิสัย สงขลา บุนนาค ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่หรือไม่ไยต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแช่ขังของน้ำในฤดูฝน

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย ฤดูฝนขังน้ำนาน ๒ - ๔ เดือน

ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

ความเหมาะสมของกลุ่มชุดดินสำหรับการปลูกพืช : โดยทั่วไปแล้วกลุ่มชุดดินที่ ๑๗ มีศักยภาพเหมาะสมที่จะใช้ในการทำนามากกว่าการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และพืชผักในช่วงฤดูฝน แต่สามารถปลูกพืชไร่หรือพืชผักที่มีอายุสั้นได้ในช่วงฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำธรรมชาติหรือน้ำชลประทานเข้าถึง

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๑๖

- ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ พันธุ์ข้าวที่แนะนำ ปทุมธานี ๖๐ สุพรรณบุรี ๖๐ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ขาวตาแห้ง แก้วรวง ๘๘ เหนียวสันป่าตอง เหลืองใหญ่ กข.๔ กข.๖ กข.๘ กข.๑๕ กข.๑๗ กข.๒๓ กข.๒๕ ฯลฯ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือสูตรใกล้เคียง อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ การใส่ให้แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่ระยะปักดำและครั้งที่สองใส่หลังครั้งแรกประมาณ ๓๐ วัน หรือระยะที่ต้นข้าวตั้งท้อง สำหรับปุ๋ยที่ใส่รวมก็ให้แบ่งใส่ ๒ ครั้งเช่นเดียวกัน

ปัญหาดินแน่นหลังจากการทํานา ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะเตรียมดินก่อนปักดำข้าวหรือปลูกพืชตระกูลถั่วเป็นปุ๋ยพืชสด ปลูกก่อนปลูกข้าว ๒-๓ เดือนแล้วไถกลบ

- ปลูกพืชไร่ ปัญหาการระบายน้ำของดินค่อนข้างเลวถึงเลวและน้ำท่วมขังในฤดูฝน การเตรียมพื้นที่ปลูก ในกรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าวและหรือเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาไปเป็นปลูกพืชไร่ถาวร ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ ปัญหาดินไม่ร่วนซุยเท่าที่ควร แก้ไขโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงแล้วคลุกเคล้าให้เข้ากับดินก่อนปลูก ๗-๑๔ วัน ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๐-๒๐-๑๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกหรือหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่รองกันหลุมหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกและหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่รองกันหลุมและโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดิน ฝ่าย ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๔-๑๔ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกและหลังปลูก แบ่งครึ่งครึ่งแรกรองกันร่องปลูก ครึ่งที่สองโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

- ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปัญหา น้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ในกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดิน จากนาข้าวเป็นที่ปลูกไม้ผลถาวร ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเปลี่ยนพื้นที่เป็นการปลูกพืชไร่แบบถาวร เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. คลุมเคล้าดินในหลุมปลูกด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒๕-๓๐ กก./หลุม ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น มะม่วง พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ เขียวเสวย หนองแซงทองคำ น้ำดอกไม้ หนังกกลางวัน ใส่ปุ๋ยเคมีอัตราครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุ เช่น มะม่วงอายุ ๑๐ ปี ใส่ปุ๋ยจำนวน ๕ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง คือ ๑ ใน ๓ ส่วน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม - เมษายน ครั้งที่สองใส่อีก ๑ ใน ๓ ส่วน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม และปุ๋ยที่เหลือ ๑ ใน ๓ ส่วน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ใส่ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม มะละกอ พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ โกโก้ แยกดำ จำปาตะ สายน้ำผึ้ง ฮาวาย มาเลเซีย ควรใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น ระยะต้นอ่อนถึงก่อนออกดอก หลังจาก ๑ ปีขึ้นไปใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำ กลมสาละี ทูลเกล้า เวียดนาม ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น กล้วยหอม พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ กล้วยหอมทอง ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเมื่ออายุ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ครั้งละประมาณ ๕ กก./ต้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง เมื่ออายุ ๓ เดือนและ ๕ เดือน

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๑๗

ปลูกข้าวหรือทํานา ปัญหาสภาพพื้นที่นาบางแห่งมีความลาดเทเล็กน้อย น้ำขังในกระตังนาไม่สม่ำเสมอ ทำให้ขาดน้ำ แก้ไขโดยปรับกระตังนาให้สม่ำเสมอถ้าเป็นไปได้ นำวิธีการจัดรูปแบบนามาปฏิบัติ

ปัญหาดินเป็นกรดแก้ไขโดยใส่ปูนขาว หรือวัสดุปูนเกษตรอย่างอื่น อัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ หรือตามค่าความต้องการปูน **ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ** แก้ไขโดยเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินดังนี้ -ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ตัน/ไร่ -ไถกลบตอซังพืชลงดิน -ไถกลบพืชปุ๋ยสดจากพืชตระกูลถั่ว -ปลูกพืชตระกูลถั่ว ได้แก่ กระถินยักษ์หรือถั่วมะแฮะบริเวณคันนาแล้วทำการตัดใบหรือกิ่งอ่อนสับกลบเป็นปุ๋ยพืชสด พันธุ์ข้าวพันธุ์ที่แนะนำ

๑. พันธุ์ไวต่อช่วงแสง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กข.๖ กข.๘ กข.๑๕ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ขาวปากหม้อ ๑๔๘ ขาวตาหม้อ ๑๗ ชุมแพ ๖๐ น้ำสะกุก ๑๙ เหนียวอุบล หางยี ๑๗ ภาคใต้ กข.๑๓ พัทลุง ๖๐ แก่นจันทร์ นางพญา ๑๓๒ พวงไร่ ๒ เพ็ญน้ำ ๔๓ เฉียง ภาคตะวันออกและภาคกลาง กข.๗๗ เก้ารวง ๘๘ ขาวตาแห้ง ๑๗ ขาวปากหม้อ ปทุมธานี ๖๐

๒. พันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง ปลูกได้ทุกภาค กข.๑ กข.๒ กข.๓ กข.๔ กข.๕ กข.๗ กข.๙ กข.๑๐ กข.๑๑ กข.๑๒ กข.๑๓ กข.๑๕ สุพรรณบุรี ๖๐ พิษณุโลก ๖๐-๒ และพิษณุโลก ๙๐ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำหรือขาดธาตุอาหารพืชบางชนิด ข้าวแก้ไขโดยการใส่ปุ๋ยเคมี ๑. อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง ครั้งแรก ปุ๋ยยูเรียช่วงตกกล้า อัตรา ๕-๑๐ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ปุ๋ย ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ ใส่ก่อนปักดำ ครั้งที่ ๓ ปุ๋ยยูเรีย(๔๖-๐-๐) อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ เป็นปุ๋ยแต่งหน้า

๓. อัตราปุ๋ยสำหรับข้าวไม่ไวต่อช่วงแสง ครั้งแรก ใส่ปุ๋ยยูเรียรองพื้น ช่วงตกกล้า อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือสูตรอื่น ที่มีเนื้อปุ๋ยเท่าเทียมกัน อัตรา ๒๐-๒๕ กก./ไร่ ครั้งที่ ๓ ใส่ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐) อัตรา ๕-๑๐ กก./ไร่ เป็นปุ๋ยแต่งหน้า

ปลูกพืชไร่ ปัญหาดินมีการระบายน้ำเลวและน้ำแข็งในฤดูฝน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผล ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น **ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง** ๑) ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๕ กก./ไร่ โดยทำการแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน ครั้งที่ ๑ ใส่รองกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ ใส่เมื่อต้นถั่วอายุ ๒๕ วัน ๒) ใส่โบรอนในรูปของบอแรกซ์ ๐.๙ กก./ไร่แก้ปัญหามะล็ดตกลง ๓) ใส่ปุ๋ยโมลิบดีนัมในรูปโซเดียมโมลิบเดตหรือแอมโมเนียมโมลิบเดต อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กก./ไร่

ข้าวโพดหวาน ใส่ปุ๋ย ๒๔-๑๒-๑๒ อัตรา ๔๐-๕๐ กก. หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย ๑๐-๑๕ ต่อไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละเท่า ๆ กัน ดังนี้ ครั้งที่ ๑ ใส่รองพื้นกันหลุมก่อนปลูก ครั้งที่ ๒ ใส่เมื่ออายุ ๒๕ วัน

ข้าวโพดฝักอ่อน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๐-๓๕ กก./ไร่ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย ๒๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ย ๒๑-๐-๐ อัตรา ๕๐ กก./ไร่ โดยแบ่งใส่ ๓ ครั้งดังนี้ ครั้งที่ ๑ ใส่เมื่อต้นอายุ ๗-๑๐ วัน ครั้งที่ ๒ ใส่เมื่อต้นอายุ ๒๕ วัน ครั้งที่ ๓ ใส่เมื่อต้นอายุ ๓๕ วัน

ปอแก้ว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ โดยใส่สองข้างแถวเมื่ออายุ ๒๐-๒๕วัน

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปลูกโดยการปรับปรุงพื้นที่นาให้เป็นสวนไม้ผลจัดระบบการปลูกพืชแบบไร่นาสวนผสม ปัญหาดินมีการระบายน้ำเร็ว แก้ไขโดยการยกร่องปลูกดังนี้คือ

๑) วางแนวร่องให้สั้นร่องกว้าง ๖-๘ เมตร และท้องร่องกว้าง ๑.๐-๑.๕ เมตรปาดหน้าดินมาที่กลางร่อง

๒) ขุดดินจากคูมากลบที่ขอบร่องให้สูง ๕๐ ซม.

๓) ทำคันดินให้ล้อมรอบสวน เพื่อป้องกันน้ำท่วมปัญหาดินเป็นกรด แก้ไขโดยการใส่ปูนขาว อัตรา ๑๐๐ กก./ไร่ ใส่ในช่วงระหว่างการเตรียมดินปลูกเริ่มแรก หรือใส่ในช่วงเตรียมหลุมปลูกอัตรา ๓-๕ กก./ต้น ปัญหาดินค่อนข้างเป็นทรายและมีโครงสร้างค่อนข้างแน่นทึบ แก้ไขโดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดินดังนี้

๑. ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๒๐-๕๐ กก./ต้น ในช่วงเตรียมหลุมปลูก

๒. ปลูกพืชคลุมดินซึ่งเป็นพืชตระกูลถั่วบำรุงดิน ได้แก่ ถั่วลาย ถั่วเซอร่าโตร ถั่วฮามาต้า และถั่วคุดชู ใช้เมล็ดอัตรา ๑.๕ กก./ไร่

๓. ใช้วัสดุเศษพืชคลุมดิน ได้แก่ ฟางข้าว หรือสลายตัวจะเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้แก่ดิน ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น มะม่วง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๔ ระยะก่อนติดผล คือเดือน มีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และ ตุลาคม โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้งละเท่า ๆ กัน และระยะให้ผลผลิตแล้วแบ่งใส่ ๓ ครั้ง โดยเป็นช่วงหลังเก็บผลผลิต ช่วงก่อนออกดอก ๒-๓ เดือนและช่วงหลังจากติดผล

มะละกอ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีเนื้อธาตุอาหารทดแทนกันอัตรา ๑ กก./ต้น/ปี ใส่ในช่วงหลังออกดอก

มะพร้าว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑-๕ กก./ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ ๒ ครั้ง ช่วงต้นและปลายฝน ใส่เพิ่มตามอายุของมะพร้าวและใส่ปุ๋ยแมกนีเซียมซัลเฟต ๒๐๐-๕๐๐ กรัม/ต้น/ปี (หรือใส่ปุ๋ย เท่าอายุ เช่น ๒ ปี ใส่ ๒ กก./ต้น/ปี)

มะม่วงหิมพานต์ ใส่สูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๐.๕-๑ กก./ต้น/ปี ใส่เพิ่มตามอายุของต้น โดยแบ่งใส่ ๔ ครั้ง ในเดือน มีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และ ตุลาคม

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๑๘

- ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ข้าวพันธุ์ที่แนะนำ

๑.๑ ข้าวที่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ ขาวปากหม้อ ขาวตาแห้ง ๑๗ แก้วรวง เหลืองประทิว ๑๒๓ น้ำสะกุ่ม ๑๙ ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ นางมลิ เอส-๔ ปทุมธานี ๖๐

๑.๒ ข้าวที่ไม่ไวต่อช่วงแสง ได้แก่ กข.๑-๗ กข.๙ กข.๑๐ กข.๑๑ กข.๒๑ กข.๒๕ สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๗๐ พิษณุโลก ๖๐-๒ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๓๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๑๖-๑๖-๘ หรือสูตรใกล้เคียง อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยสูตร ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๑๕-๒๐ กก./ไร่ การใส่ให้แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งละเท่า ๆ กัน ครั้งแรกใส่ระยะปักดำ และครั้งที่สองใส่หลังครั้งแรก ประมาณ ๓๐ วัน หรือระยะที่ต้นข้าวตั้งท้อง สำหรับปุ๋ยที่ใส่รวมก็ให้แบ่งใส่ ๒ ครั้ง

เช่นเดียวกัน ปัญหาดินแน่นหลังจากการทำเทือกปักดำ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ ในระยะเตรียมดินก่อนปักดำข้าวหรือปลูกพืชตระกูลถั่ว เช่น ปอเทือง โสน โสนอัฟริกัน ฯลฯ เป็นปุ๋ยพืชสด ปลูกก่อนปลูกข้าว ๒-๓ เดือนแล้วไถกลบ เมื่อพืชตระกูลถั่วออกดอกหรือไถกลบฟางข้าวและเศษหญ้า ลงไปในดิน ทิ้งไว้ให้สลายตัว เป็นอินทรีย์วัตถุจะช่วยให้ดินร่วนซุยอีกทางหนึ่ง

- ปลูกพืชไร่ ปัญหาการระบายน้ำของดินค่อนข้างเลวถึงเลว และน้ำท่วมขังในฤดูฝน การเตรียมพื้นที่ปลูก ในกรณีปลูกพืชไร่ในช่วงฤดูแล้งหลังการเก็บเกี่ยวข้าว หรือกรณีเปลี่ยนพื้นที่ทำนาไปเป็นปลูกพืชไร่แบบถาวร ให้ทำคันดินล้อมและขุดยกร่องและระบายน้ำ ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ ปัญหาดินไม่ร่วนซุยเท่าที่ควร แก้ไขโดยการใช้อินทรีย์ เช่น ปุ๋ยคอก และปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น พืชตระกูลถั่ว (ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง) ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ไร่ หรือ สูตร ๑๐-๒๐-๑๐ อัตรา ๒๕-๓๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกหรือหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่รอกันหลุมหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ข้าวโพดและข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ ใส่ร่วมกับปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐-๑๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกและหลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน โดยใส่รอกันหลุมและโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ฝ้าย ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๔-๑๔-๑๔ หรือ ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๑๖ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ ใส่ตอนปลูกและหลังปลูกแบ่งครึ่ง ครึ่งแรกโรยรอกันหลุมปลูก ครึ่งที่สองโรยข้างแถวแล้วพรวนดินกลบ

- ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปัญหา น้ำท่วมขังในฤดูฝนและดินระบายน้ำค่อนข้างเลวถึงเลว ปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๑ ในกรณีเปลี่ยนสภาพการใช้ที่ดินจากนาข้าวเป็นที่ปลูกไม้ผลถาวร ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เช่น มะม่วง ใส่ปุ๋ยเคมีอัตรา ครึ่งหนึ่งของจำนวนอายุ เช่น มะม่วงอายุ ๑๐ ปี ใส่ปุ๋ยจำนวน ๕ กก./ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง คือ ๑ ใน ๓ ส่วน ใช้ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ ใส่ในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ครั้งที่สองใส่อีก ๑ ใน ๓ ส่วน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ ใส่ในช่วงเดือนพฤษภาคม-กรกฎาคม และปุ๋ยที่เหลือ ๑ ใน ๓ ส่วนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ หรือ ๘-๒๔-๒๔ ใส่ในช่วงเดือนกันยายน - ตุลาคม ฝรั่ง พันธุ์ที่แนะนำได้แก่ กลมสาเลี ทูลเกล้า เวียดนาม ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๓-๑๓-๒๑ อัตราประมาณ ๑ กก./ต้น/ปี ควบคู่ไปกับการใช้ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑๐ กก./ต้น กล้วยหอม ใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักเมื่ออายุ ๑ สัปดาห์ ๑ เดือน และ ๒ เดือน ครั้งละประมาณ ๕ กก./ต้น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น แบ่งใส่ ๒ ครั้ง เมื่ออายุ ๓ เดือน และ ๕ เดือนขุ่น ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กรัม/ต้น/ครั้ง อายุ ๑-๓ ปี ใส่ ๖ ครั้ง/ปี อายุ ๔-๖ ปี ใส่ปุ๋ยอินทรีย์หนึ่งครั้งต่อปี อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ต้น ใส่ห่างต้นก่อนออกดอก ๓ เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น ปลายฤดูฝนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น/ปี

กลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง ดินมีสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลปนแดงบางแห่ง ในดินล่างลึก ๆ มีจุดประสีเทาและน้ำตาล อาจมีแร่ไมก้าหรือก้อนปูนปะปน เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำนํ้า พบบนสันดินริมน้ำเก่าและเนินตะกอนรูปพัด มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงเป็น

ลูกคลื่นลอนลาด มีความลาดชันประมาณ ๒-๑๒ % เป็นดินสีมาก มีการระบายน้ำดีถึงดีปานกลาง ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลาง ดินชั้นบนมี pH ประมาณ ๖.๕-๗.๕ ได้แก่ชุดดินดงยางเอน ชุดดินกำแพงแสน ชุดดินกำแพงเพชร และชุดดินลำสนธิ ราชูปทุม

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : มีความเสี่ยงต่อการขาดน้ำได้ในบางปี

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๓ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชหลายชนิดทั้งพืชไร่ พืชผัก ไม้ผล และทำนาข้าว ซึ่งได้ใช้ประโยชน์ดังกล่าวนี้อยู่ในภาคต่าง ๆ ที่พบดินกลุ่มนี้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกในการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพ

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๓๓

ปลูกข้าวหรือทำนา

ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่างหรือมีแต่ไม่เพียงพอ ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมัก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ใส่ระยะการไถเตรียมดินก่อนปักดำข้าว หรือ อาจจะมีการปลูกพืชตระกูลถั่วพอก ปอ เทือง โสนอัฟริกาฯ เพื่อเป็นปุ๋ยพืชสด โดยใช้อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กก./ไร่หว่านก่อนถึงฤดูทำนาประมาณ ๒-๓ เดือน แล้วจึงไถกลบ การใส่ปุ๋ยเคมี ควรใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรก ใส่ก่อนปักดำ ๑ วัน หรือ ใส่วันปักดำแล้ว

คราดกลบโดยใช้ปุ๋ย ๑๖-๒๐-๐ หรือ ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๒๐ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง และอัตรา ๓๕ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไมไวต่อช่วงแสง ครั้งที่สอง ใส่ก่อนระยะข้าวออกดอกประมาณ ๓๐ วัน หรือ หลังจากปักดำแล้วประมาณ ๓๐-๔๕ วัน โดยหว่านให้ทั่วแปลงเป็นการใส่ปุ๋ยแต่งหน้าด้วยปุ๋ย แอมโมเนียมซัลเฟตอัตรา ๑๕ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย อัตรา ๖ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไวต่อแสงหรือใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต อัตรา ๑๓ กก./ไร่ สำหรับข้าวพันธุ์ไมไวต่อช่วงแสง

ปลูกพืชไร่ ปัญหาการระบายน้ำของดินเลว **การเตรียมพื้นที่เพาะปลูก** ในกรณีปลูกพืชไร่ ในช่วงฤดูแล้งหรือหลังการเก็บเกี่ยวข้าวควรดำเนินการดังต่อไปนี้ ให้ทำร่องระบายน้ำรอบกระทงนาและทำร่องระบายในกระทงนาในกรณีที่กระทงนาใหญ่ ซึ่งห่างกันประมาณ ๑๕-๒๐ เมตรและร่องมีความกว้าง ๔๐-๕๐ ซม.ลึกประมาณ ๒๐-๓๐ ซม. ซึ่งร่องที่กล่าวนี้จะช่วยระบายน้ำผิวดินและสะดวกใน การให้น้ำและเข้าไปดูแลพืชที่ปลูก ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่างและดินค่อนข้างไม่ร่วนซุย เช่น พืชตระกูลถั่ว ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ถั่วลิสง ใช้ปุ๋ยอินทรีย์เช่นปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมักอัตรา ๑-๒ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงแล้วไถกลบก่อนปลูก ๗-๑๔ วัน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๐-๒๐-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชเท่าเทียมกัน ใส่รองก้นร่องปลูกหรือโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบเมื่อถั่วอายุได้ ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวโพด และข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยเคมีปฏิบัติเช่นเดียวกับกลุ่มชุดดินที่ ๔

ปลูกไม้ผล เตรียมหลุมปลูกขนาด ๕๐ x ๕๐ x ๕๐ ซม. คลุกเคล้าด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก ๒๕- ๓๐ กก./หลุม

ปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่างหรือมีแต่ไม่เพียงพอ เช่น ลำไย พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ อีตอ สีชมพู แห้ว เปี้ยวเขียว เมื่อต้นลำไยเริ่มให้ผลควรงดการให้น้ำ ช่วงเดือนธันวาคม-มกราคม ควรทำควมสะอาดบริเวณโคนต้น ถากหญ้าและเก็บกวาดใบ ที่ร่วงออกเพื่อให้หน้าดินแห้ง เดือนกุมภาพันธ์ ลำไยแทงช่อดอก เริ่มให้น้ำโดยค่อยๆ เพิ่มปริมาณจนถึงปกติ เดือนมีนาคม-มิถุนายน ควรมีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ ใส่ปุ๋ยบำรุงผล สูตร ๑๒-๑๒-๑๗-๒ หรือปุ๋ยสูตรเสมอในอัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้นและควรมีการค้ำยันกิ่งและฉีดสารเคมีป้องกันโรคและแมลงด้วย ช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม ควรมีการลดการให้น้ำลงก่อนเก็บเกี่ยวผลผลิต ช่วงเดือนกันยายน-พฤศจิกายน ควรมีการตัดแต่งกิ่งฉีดยาป้องกันโรคแมลงและใส่ปุ๋ยบำรุงต้น สูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตราครึ่งหนึ่งของอายุต้น ร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอกในอัตราเท่ากับอายุของต้น

ลิ้นจี่ พันธุ์ที่แนะนำ ได้แก่ ฮงฮวย โอเอียะ กิมเจิ้งค่อม หอมลำเจียก กะโหลกใบยาว สาแหรกทอง แห้วสำเภากว๊ กะโหลกในเตาฯ และแนะนำให้ปลูกเฉพาะภาคเหนือตอนบนที่มีภูมิอากาศเหมาะสม ช่วงเดือนพฤศจิกายน-มกราคม เป็นระยะที่ลิ้นจี่พักตัวเพื่อสร้างตาดอก จึงควรมีการงดการให้น้ำทำการตัดแต่งกิ่งทำความสะอาดบริเวณโคนต้น ช่วงปลายเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์จะเริ่มเห็นตาดอกชัดเจน จึงเริ่มให้น้ำโดยค่อยๆ เพิ่มปริมาณจนถึงปกติ เมื่อติดผลอ่อนควรมีการใส่ปุ๋ยเพื่อบำรุงผล โดยใช้ปุ๋ยสูตรเสมอหรือ สูตร ๑๒-๑๒-๑๒ อัตราครึ่งหนึ่งของอายุของต้นร่วมกับการใส่ปุ๋ยคอก ๑๐-๒๐ กก./ต้น ช่วงเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน ควรลดการให้น้ำลงก่อนการเก็บเกี่ยว ช่วงกรกฎาคม-ตุลาคม หลังการเก็บเกี่ยวมีการตัดแต่งกิ่งโดยเร็วและควรใส่ปุ๋ยคอกบำรุงต้นถ้าเป็นพวงมูลวัวมูลควาย ใส่ตามอายุของลิ้นจี่ เช่น อายุ ๕-๑๐ ปี ให้ใส่ ๕-๑๐ ปืบ ถ้าเป็นมูลไก่ควรลดเหลือ ๕๐ % หรือถ้าเป็นมูลค่างควรลดเหลือ ๑๐%

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ดินที่มีลักษณะเป็นลูกคลื่นจนถึงที่ลาดเชิงเขา ส่วนใหญ่มีความลาดชันประมาณ ๓ - ๒๐ % และบางส่วนมีความลาดชันประมาณ ๒๐ - ๓๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๑.๕๐ เมตรตลอดปี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่า pH ประมาณ ๔.๕ - ๕.๕ ได้แก่ ชุดดินดอนไร่ โคราซ สะตึก วาริน ยโสธร และด่านซ้าย มาบบอน ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่าง ๆ เช่น มันสำปะหลัง ข้าวโพด ข้าวฟ่าง อ้อย ปอ งา และถั่ว บางแห่งใช้ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้นบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีการอุ้มน้ำต่ำถึงปานกลาง น้ำใต้ดินลึก มีการกัดกร่อนของดินปานกลางถึงรุนแรง บริเวณที่มีความลาดชันสูงเสี่ยงต่อการขาดแคลนน้ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ มีศักยภาพในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น ตลอดทั้งพัฒนาทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์มากกว่าที่จะนำมาใช้ทำนา หรือปลูกข้าวที่ต้องการน้ำขัง เนื่องจากเป็นที่ดอนสภาพพื้นที่ ลูกคลื่นลอนลาดถึงลูกคลื่นลอนชันเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทราย ถึงดินร่วนเหนียวปนทราย การระบายน้ำดี เนื้อดินมีความพรุนมาก เก็บกักน้ำไม่ค่อยอยู่

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๓๕

- ปลูกข้าวหรือทำนา ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยหว่านปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือใช้ปุ๋ยพืชสดโดยหว่านเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดตระกูลถั่ว ได้แก่ โสนอัฟริกัน ปอเทืองหรือ ปอเทืองเตี้ย อัตราเมล็ดพันธุ์ ๕ กก./ไร่ ควรหว่านโรย หรือต้นฤดูฝนกลางเดือนเมษายนหรือต้นเดือนพฤษภาคม เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐ % หรืออายุ ๖๐ วัน จึงทำการไถกลบหรือสับกลบลงดินก่อนปลูกข้าว ข้าวไร่ พันธุ์ที่แนะนำ ข้าวพันธุ์เบา ชิวแม่จัน จินฮ่อ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรก หลังข้าวออก ๒๐-๓๐ วัน ข้าวพันธุ์ไม่ไวต่อช่วงแสง ใช้ปุ๋ย (๔+๖)-๖-๔ กก./ไร่ (N-P๒O๕-K๒O)

ข้าวพันธุ์ไวต่อช่วงแสง ใช้ปุ๋ย(๓+๓) - ๔ - ๒ กก./ไร่ (N-P๒O๕-K๒O) ครั้งที่สอง ระยะเวลาให้กำเนิดช่อดอกหรือประมาณ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก ใช้ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟต หรือ แอมโมเนียมคลอไรด์ อัตรา ๑๕-๓๐ กก./ไร่ หรือปุ๋ยยูเรีย ๗-๑๕ กก./ไร่

- ปลูกพืชไร่ มั่นสำปะหลังพันธุ์ที่แนะนำ ระยะเวลา ๓ ระยะ ๖๐ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือใช้ปุ๋ยพืชสดตระกูลถั่ว ได้แก่ ปอเทือง ถั่วพรี ๓หรือถั่วพุ่ม อัตราเมล็ดพันธุ์ ๓-๕ กก./ไร่ สำหรับถั่วพรีใช้เมล็ดพันธุ์ อัตรา ๘-๑๐ กก./ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงในตอนต้นฤดูฝนราวกลางเดือนเมษายนหรือต้นเดือนพฤษภาคม เมื่อพืชปุ๋ยสดออกดอก ๕๐ % หรือมีอายุ ๖๐ วัน จึงทำการไถกลบคลุกเคล้าให้เข้ากับดิน พักดินไว้ ๕-๑๐ วัน จึงทำการปลูกพืช ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ปลูกมันสำปะหลังตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่หรือใช้ระบบการปลูกพืช โดยปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนหรือแซมในระหว่างแถวของมันสำปะหลัง ปัญหามีน้ำขังแฉะในดิน ทำให้หัวมันเน่าและต้นตายในบางพื้นที่ ยกร่องปลูกพืชและร่องระบายน้ำ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือสูตรอื่นที่มีธาตุอาหารพืชใกล้เคียงกัน อัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ครั้งแรกใส่รองกันหลุมปลูกและครั้งที่สอง โรยข้างต้นเมื่อมันสำปะหลัง อายุ ๒ เดือน ถั่วลิสง พันธุ์ที่แนะนำ - ไทนาน ๙ ขอนแก่น ๖๐-๑ ขอนแก่น ๖๐-๒ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก อัตรา ๑-๓ ตัน/ไร่ หรือไถกลบเศษซากต้นถั่วลิสงลงดิน หรือเกลี่ยคลุมผิวดินหลังจากการเก็บเกี่ยว ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ปลูกถั่วลิสงตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปลูกแซมหรือปลูกหมุนเวียนกับพืชอื่นในระบบการปลูกพืช ปัญหาดินเป็นกรด หว่านปูนขาว อัตราตามความต้องการปูนของดินพร้อมปุ๋ยอินทรีย์ก่อนเตรียมแปลง หรือใส่ยิบซัมอัตรา ๕๐-๑๐๐ กก./ไร่ โดยโรยข้างแถวพืชขณะต้นถั่วแทงเข็ม หรือเมื่อต้นถั่วอายุ ๔๐-๕๐ วัน ให้โรยระหว่างแนวปลูกห่าง ๑๕-๒๐ ซม. แล้วพรวนดินกลบโคนต้น ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๓-๙-๖ (N-P๒O๕-K๒O) หรือสูตร ๘-๒๔-๑๖ อัตรา ๓๕

กก./ไร่ แบ่งใส่สองระยะ คือใส่รองกันหลุมก่อนปลูกและใส่ครั้งที่สองโดยโรยข้างแถวพืชเมื่อต้นถั่วออกดอก หรือเมื่อต้นถั่วอายุ ๒๐ วัน สับปะรด พันธุ์ที่แนะนำ ปัตตาเวีย ภูเก็ต สวี สิงคโปร์ ปัญหาดินเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมักอัตรา ๓-๕ ตัน/ไร่ หว่านให้ทั่วแปลงตอน เตรียมดินก่อนปลูก ปัญหาดินเกิดการชะล้างพังทลาย ควรปลูกสับปะรดตามแนวระดับขวางความลาดของ พื้นที่ ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยเคมีดังนี้ ครั้งแรกใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ตัน ใส่ที่กบกลางเมื่ออายุ ๓ เดือน ครั้งที่สองใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๑๒-๑๕ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ตัน ที่กบ ใบล่างสุด เมื่ออายุ ๖ เดือน และอาจเพิ่มธาตุอาหารรอง ได้แก่ แคลเซียม แมกนีเซียม ซัลเฟอร์ เหล็ก สังกะสี ทองแดง และโบรอน

- ปลูกไม้ผล มะม่วง ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือเศษใบไม้แห้ง อัตรา ๓-๕ กก./หลุม ตอนเตรียมหลุมปลูก ปัญหาดินเป็นกรด ใส่ปูนขาว อัตรา ๓-๕ กก./ตัน ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ใส่ปุ๋ยคอกและปุ๋ยเคมี โดยใส่ทุกปีละ ๔ ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม และตุลาคม โดยใส่ปุ๋ยคอกอัตรา ๒๐-๕๐ กก./ตัน ร่วมกับปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ จำนวน กิโลกรัม/ตัน/ปี จะมีอัตราเฉลี่ยเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วงถึงเท่ากับอายุมะม่วง การใส่ปุ๋ยให้ใส่ โดยหว่านให้รอบรัศมีทรงพุ่ม ปุ๋ยคอกให้โรยรอบรัศมีทรงพุ่มแล้วพรวนดินกลบ มะม่วงหิมพานต์ ปัญหาดินเป็นทรายความชื้นในดินต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินโดยใส่ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกหรือเศษใบไม้แห้ง อัตรา ๓-๕ กก./หลุม ตอนเตรียมดินปลูก ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในระยะก่อนตกผลใส่ปุ๋ย ๔ ครั้ง ในเดือนมีนาคม พฤษภาคม สิงหาคม ตุลาคม ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน และควรใส่ทุกปี ร่วมกับการใส่ ปุ๋ยเคมีเฉลี่ยเท่ากับครึ่งหนึ่งของอายุมะม่วงถึงกับอายุมะม่วงหิมพานต์ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐๐-๘๐๐ กรัม/ตัน เมื่ออายุ ๑-๒ ปี และใส่ในอัตรา ๑ กก./ตัน เมื่ออายุ ๓ ปี ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑.๕-๕ กก./ตัน เมื่ออายุ ๔-๖ ปี ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๒-๓ กก./ตัน เมื่ออายุ ๗ ปีขึ้นไป ขนุน ดินเป็นทราย ความชื้นในดินต่ำ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน โดยใส่ปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยคอก อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน รองกันหลุมด้วยเศษพืชหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ตัน ตอนต้นฤดูฝน และปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑-๒ กก./ตัน ช่วงปลายฤดูฝน และควรใส่ปุ๋ยคอกทุก ปี อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ตัน โดยใส่รอบรัศมีทรงพุ่ม

กลุ่มชุดดินที่ ๓๖

ลักษณะโดยทั่วไป : เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนปนดินเหนียว หรือ ดินร่วนเหนียวปนทราย สีน้ำตาล หรือสีแดงปนเหลือง ส่วนมากเกิดจากการสลายตัวผุพังของหินเนื้อหยาบ พบบริเวณพื้นที่ตอนที่เป็นลูกคลื่นลอนลาด กับลอนชันของลานตะพักลำน้ำระดับกลางถึงสูง มีความลาดชัน ประมาณ ๒ - ๕ % เป็นดินลึก มีการระบายน้ำดี ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า ๒ เมตรตลอดปี มีความอุดม สมบูรณ์ค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง ดินชั้นบน pH ๕.๕-๖.๕ ส่วนชั้นดินล่างจะเป็นกรดเล็กน้อยถึงปานกลาง pH ๖.๐-๗.๕ ได้แก่ ชุดดิน สีควี้ว เพชรบูรณ์ และปรางบุรี ศรีราชา ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ ต่าง ๆ เช่น อ้อย ข้าวโพด ถั่ว สับปะรด และไม้ผลบางชนิด

ปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน : ดินอุ้ม น้ำได้มากถึงปานกลาง ในฤดูแล้งน้ำใต้ดินลึก พืชจะขาดน้ำในระยะฝนทิ้งช่วงความอุดมสมบูรณ์ของดินค่อนข้างต่ำ

ความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช : โดยทั่วไปกลุ่มชุดดินที่ ๓๖ มีศักยภาพเหมาะสมในการปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และปลูกผักบางชนิด ไม่เหมาะสมในการทำนา

การจัดการกลุ่มชุดดินที่ ๓๖

ปลูกพืชไร่ ปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน การไถเตรียมดินปลูกพืชไร่ตามแนวระดับขวางความลาดเทของพื้นที่ ปัญหาดินขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก ในบางช่วง ทำแนวรั้วหญ้าแฝกขวางความลาดเทของพื้นที่ ช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดินเมื่อฝนตกหนัก ขุดบ่อดักตะกอน เพื่อช่วยชะลอการไหลบ่าของน้ำที่ผิวดิน และยังสามารถใช้น้ำเสริมในการเพาะปลูก นำมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำทางพืชมาใช้ การปลูกพืชเป็นแถว ขวางความลาดเทของพื้นที่ การปลูกพืชตระกูลถั่วแซมพืชหลัก เป็นต้นปัญหาดินขาดธาตุอาหารพืชบางอย่าง และดินขาดความชื้นในบางช่วง ใส่ปุ๋ยหมัก หรือปุ๋ยคอก อัตรา ๑.๕-๒.๐ ตัน/ไร่ หรือปลูกพืชปุ๋ยสด แล้วไถกลบลงดินเมื่อพืชสดออกดอกได้ประมาณ ๕๐ % ปลูกพืชตระกูลถั่วสลับกับพืชไร่หลักหรือปลูกพืชตระกูลถั่วแซมกับพืชหลัก จะช่วยรักษาและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้แก่ดิน และยังช่วยเพิ่มความสามารถในการอุ้มน้ำของดินอีกด้วย การใช้ปุ๋ย เช่น

ข้าวโพด-ข้าวฟ่าง ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๕๐-๗๕ กก./ไร่ สำหรับชุดดินที่มีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชต่ำ ใส่โดยโรยสองข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบ ใส่หลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน หรือใส่ปุ๋ยสูตร ๒๐-๒๐-๐ อัตรา ๔๐-๕๐ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๓-๒๓-๐ อัตรา ๓๕-๔๕ กก./ไร่ หรือสูตร ๒๕-๒๕-๐ อัตรา ๓๐-๔๐ กก./ไร่ เลือกใช้สูตรใดสูตรหนึ่ง สำหรับชุดดินที่มีโพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ต่อพืชสูง ใส่โดยโรยข้างแถวปลูกแล้วพรวนดินกลบใส่หลังปลูก ๒๐-๒๕ วัน

ข้าวไร่ ใส่ปุ๋ยเคมี ควรปฏิบัติดังนี้ ครั้งแรก-ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ หรือ ๑๖-๑๖-๘ อัตรา ๒๕ กก./ไร่ ใส่หลังข้าวงอก ประมาณ ๒๐ วัน ครั้งที่ ๒ ใส่ปุ๋ยสูตร ๒๑-๐-๐ อัตรา ๑๕-๓๐ กก./ไร่ หรือ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๗-๑๕ กก./ไร่ ใส่ในระยะข้าวตั้งท้องหรือประมาณ ๓๐ วันก่อนข้าวออกดอก

ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น ปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปฏิบัติเช่นเดียวกับการ

ปลูกพืชไร่ ปัญหาดินมีธาตุอาหารพืชบางอย่างไม่เพียงพอแก่การเจริญเติบโต การใช้ปุ๋ย เช่น

มะละกอ ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๒-๑๒ หรือ ๒๐-๑๕-๑๕ อัตรา ๑ กก./ต้น ระยะต้นอ่อนถึงก่อนออกดอก หลังจาก ๑ ปีขึ้นไปใส่ประมาณ ๑-๑.๕ กก./ต้น

ขนุน ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๒๐-๑๐-๑๐ อัตรา ๑๐๐-๒๐๐ กรัม/ต้น/ครั้ง อายุ ๑-๓ ปี ใส่ ๖ ครั้ง/ปี อายุ ๔-๖ ปี ใส่ปุ๋ยอินทรีย์หนึ่งครั้งต่อปี อัตรา ๒๐-๓๐ กก./ต้น ใส่ห่างต้น - ก่อนออกดอก ๓ เดือนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น - ปลายฤดูฝนใส่ปุ๋ยสูตร ๑๔-๑๔-๒๑ อัตรา ๑-๒ กก./ต้น/ปี

มะขามหวาน อายุ ๑-๒ ปี ควรใส่ปุ๋ยคอก หรือปุ๋ยหมัก ๓๐-๕๐ กก./ต้น/ปี หรือใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๔๕๐ กรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ ๓ ครั้ง ๆ ละ ๑๐๐, ๑๕๐ และ ๒๐๐ กรัม ตามลำดับ

สับปะรด ครั้งแรก ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ต้น เมื่อสับปะรด อายุ ๓ เดือน โดยใส่ที่กาบใบล่าง - ครั้งที่สอง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๑๒-๕๑ อัตรา ๑๐-๒๕ กรัม/ต้น เมื่อสับปะรด อายุ ๖ เดือน โดยใส่ที่กาบใบล่าง

ไผ่ตง ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๓๐๐-๓๕๐ กรัม/ต้น/ครั้ง หรือปุ๋ยสูตร ๑๕-๓๐-๑๕ อัตรา ๒๕๐-๓๐๐ กรัม/ต้น/ครั้ง โดยใส่ทุกปีตอนต้นฤดูฝน เมื่อไผ่ออกหน่อ และเก็บผลแล้ว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๕-๑๕-๑๕ อัตรา ๒๐๐-๓๐๐ กรัม/ต้น/ครั้ง โดยใส่เป็นจุดหรือเป็นหลุมรอบบริเวณทรงพุ่มแล้วพรวนดินกลบ

มะพร้าว ใส่ปุ๋ยสูตร ๑๓-๑๓-๒๑ หรือปุ๋ยสูตรอื่นที่มีเนื้อธาตุอาหารเท่าเทียมกันอัตราปุ๋ยที่ใช้ กก./ต้น/ปี ตามอายุมะพร้าวและใส่ปุ๋ยแมกเนเซียม ๒๐๐-๕๐๐ กรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ ๒ ครั้ง ๆ ละ เท่า ๆ กัน ในช่วงต้นและปลายฤดูฝน โดยหว่านปุ๋ยตั้งแต่โคนต้นถึงรอบบริเวณทรงพุ่ม

๒.๘ ข้อมูลสาธารณูปโภค (ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์)

- ลำน้ำ ลำห้วย	จำนวน	๗	สาย
- บึง หนองและที่อื่น ๆ	จำนวน	๑๐	สาย
- ฝาย	จำนวน	๘	สาย
- บ่อน้ำตื้น	จำนวน	๒๖	สาย
- บ่อโยก	จำนวน	๒๘	สาย
- ไฟฟ้า , ประปา	ครบทุกหมู่บ้าน		
- โทรศัพท์สาธารณะ	จำนวน	๗	ตู้

๒.๙ ข้อมูลสิ่งก่อสร้างต่าง

- ลานตากพืชผลทางการเกษตร จำนวน ๒ จุด ๆ ๑ ไร่
- ฉางเก็บข้าวเปลือกขนาด ๕๐๐ เกวียน จำนวน ๒ หลัง
- ตาชั่งขนาด ๕๐ ตัน จำนวน ๒ เครื่อง
- สถานที่ทำการของกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๒ หลัง
- ศูนย์สาธิตการตลาด ๓ ร้าน
- โรงพยาบาล ๑ แห่ง
- โรงเรียนระดับประถมศึกษา ๕ แห่ง
- โรงงานอุตสาหกรรม ๑ แห่ง
- โรงสี ๗ แห่ง

๒.๑.๑๐ ภัยธรรมชาติ

- ภัยธรรมชาติที่ทำให้เกิดผลเสียหายแก่พืชผลของเกษตรกรในตำบลบ้านแก่งคือ ภัยธรรมชาติที่เกิดจากฝนทิ้งช่วง หรือ ฝนแล้งและน้ำท่วม พื้นที่ที่ได้รับผลเสียหายเป็นประจำคือพื้นที่ ภู่น้ำท่วม คือ ม.๑,๒,๕,๘ และ ๑๐ พืชที่ได้เสียหาย คือ ข้าวและถั่วเหลือง

๓. ข้อมูลชีวภาพ

๓.๑ พันธุ์พืชที่ปลูก/พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

๓.๑.๑ ทำนา

วิธีการปลูก

- เกษตรกรทำนาหว่านนาตาม ๑๐๐%

ฤดูการเพาะปลูกนาปี/นาปรัง

- ในการทำนาปี จะเริ่มหว่านตั้งแต่เดือนกรกฎาคม และเก็บเกี่ยวผลผลิต พฤศจิกายน-

ธันวาคม

- ในการทำนาปรัง จะเริ่มหว่านตั้งแต่เดือนมกราคม และเก็บเกี่ยวผลผลิตเดือนพฤษภาคม

พันธุ์ข้าว

- เกษตรกรในตำบลบ้านแก่งมีการปลูกข้าวพันธุ์ส่งเสริม สุพรรณ เอ, ๙๐ พิษณุโลก ๒ ชัยนาท ๑ กข.๔๗, กข.๔๑, กข.๓๑ เนื่องจากตำบลบ้านแก่งมีพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มและอยู่ในเขตชลประทานด้วยไฟฟ้า การทำนาจึงเป็นการปลูกข้าวเพื่อจำหน่ายเป็นรายได้หลักของตำบล

๓.๑.๒ อ้อย

วิธีการปลูก

- การใช้พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดจะเป็นการปลูกอ้อย ซึ่งมีพื้นที่ ๑,๑๒๘.๕๘ ไร่ มีพื้นที่ปลูกอยู่ หมู่ที่ ๑, ๙ ของตำบล

ฤดูการผลิต

- อ้อยเป็นพืชที่มีลักษณะพิเศษ คือ เมื่อปลูกไปแล้วครึ่งหนึ่งสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ๒-๓ ครั้ง ขึ้นอยู่กับการบำรุงรักษาตาอ้อย และความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๓.๑.๓ ถั่วเหลือง

- การใช้พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่จะเป็นการปลูกทั้งฤดูฝนและฤดูแล้งซึ่งมีพื้นที่ปลูกทั้งหมด ๓๓๙ ไร่ ในหมู่ที่ ๑ และหมู่ที่ ๙ ของตำบล

๓.๒ พันธุ์สัตว์เศรษฐกิจ

- พันธุ์โคลูกผสม กระบือ สุกร ไก่ไข่

๓.๒.๑ พันธุ์พืช , พันธุ์สัตว์ , แมลงพื้นเมือง

- พันธุ์พืช

๑. ข้าว
๒. ข้าวโพด (พันธุ์สุพรรณ ๑)
๓. ถั่วเหลือง
๔. อ้อย

- พันธุ์สัตว์

๑. โคพื้นเมือง
๒. ไก่พื้นเมือง
๓. เป็ดเทศ
๔. เป็ดอื่น ๆ

- แมลงพื้นเมือง

๑. แมงมุม
๒. แมลงปอ
๓. แมลงช้าง
๔. แมลงหางหนีบ
๕. แมลงวันหัวบุบ
๖. แมลงวันดอกไม้
๗. แมลงตัวห้า

ข้อมูลพื้นฐานตำบลบ้านแก่ง

๑. ข้อมูลด้านพื้นที่

พื้นที่ทั้งหมด
๒๕,๘๒๓

หน่วย : ไร่

พื้นที่นา
๒๑,๑๗๗

พื้นที่พืชไร่
๒,๑๑๘

พื้นที่สวน
๑๕๐

พื้นที่ที่อยู่อาศัย
๒,๒๘๙

พื้นที่อื่น ๆ
๘๙

ตารางที่ ๑ แสดงจำแนกพื้นที่ตำบลบ้านแก่งรายหมู่บ้าน

หน่วย : ไร่

หมู่ที่	พื้นที่ทั้งหมด	พื้นที่นา	พื้นที่พืชไร่	พื้นที่สวน	พื้นที่ที่อยู่อาศัย	พื้นที่อื่น ๆ	หมายเหตุ
๑	๓,๗๔๙	๒,๑๖๙	๒๕๐	๓๐	๒๓๐	๒๐	
๒	๓,๓๗๕	๓,๐๒๕	-	-	๓๕๐	-	
๓	๙๓๐	๘๐๐	๑๒๘	๕๐	๘๐	-	
๔	๑,๓๗๐	๑,๒๐๐	๓๔๐	-	๑๗๐	-	
๕	๖,๔๕๐	๖,๐๐๐	๘๐๐	-	๔๕๐	-	
๖	๓,๔๐๓	๓,๑๖๓	๓๕๐	-	๒๔๐	-	
๗	๑,๖๖๐	๑๔๓๐	๒๕๐	-	๒๓๐	-	
๘	๒,๘๒๙	๒,๑๑๐	-	-	๓๕๐	๖๙	
๙	๑,๑๕๖	๔๖๘	-	๗๐	๑๐๐	-	
๑๐	๙๐๑	๘๑๒	-	-	๘๙	-	
รวม	๒๕,๘๒๓	๒๑,๑๗๗	๒,๑๑๘	๑๕๐	๒,๒๘๙	๘๙	

๒. ข้อมูลด้านประชากร

ตารางที่ ๒ แสดงการจำแนกประชากรและครัวเรือนเกษตรเป็นรายหมู่บ้านตำบลบ้านแก่ง

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน		ประชากร		รวม	หมายเหตุ
	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตร	ชาย	หญิง		
๑	๑๔๘	๑๑๘	๒๘๘	๒๙๕	๕๘๓	
๒	๓๑๗	๒๕๓	๖๓๑	๗๒๙	๑,๓๖๐	
๓	๖๑	๔๘	๑๔๓	๑๓๗	๒๘๐	
๔	๑๙๒	๑๕๓	๓๘๕	๔๑๙	๘๐๔	
๕	๓๐๕	๒๔๔	๖๔๕	๖๘๐	๑,๓๒๕	
๖	๒๑๑	๑๖๘	๓๘๔	๔๐๔	๗๘๘	

๗	๑๑๘	๙๔	๒๒๘	๒๔๓	๔๗๑	
๘	๑๙๘	๑๕๘	๓๙๑	๓๙๗	๗๘๘	
๙	๙๘	๗๘	๑๗๓	๑๔๗	๓๒๐	
๑๐	๒๑๘	๑๗๔	๓๘๕	๓๙๘	๗๘๓	
รวม	๑,๘๖๖	๑,๔๘๘	๓,๖๕๓	๓,๘๔๙	๗,๕๐๒	

๔. ข้อมูลด้านการผลิต

๔.๑ การผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

ตารางที่ ๓ แสดงการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลบ้านแก่ง

ชนิดพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ผลผลิต รวม (ตัน)	ต้นทุนการ ผลิต/ไร่ (บาท)	ต้นทุนการ ผลิต/หน่วย ผลิต/หน่วย (บาท)	ราคาผลผลิต ต่อหน่วย (บาท)	มูลค่าผลผลิตรวม (บาท)	หมายเหตุ
ข้าวนาปี	๒๑,๑๗๗	๘๐๐	๑๖,๙๔๑.๖	๖,๘๘๕	๔.๓๐	๘.๑๐	๑๐๓,๓๔๓.๗๖	ราคา
ข้าวนาปรัง	๒๑,๑๗๗	๙๕๐	๒๐,๑๑๘.๑	๓,๖๔๕	๓.๘๔	๘.๒๐	๑๑๖,๖๘๔.๙๘	ผลผลิต
ถั่วเหลือง	๓๕๐	๒๐๐	๑๖๓.๖	๒,๔๐๐	๖.๐๐	๑๒.๐๐	๑๙๖๓.๒	ปี ๒๕๕๑
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๕๐๐	๘๐๐	๔๐๐	๔,๐๕๐	๔.๕	๔.๐๐	๔๑๖,๐๐๐	
มันสำปะหลัง	๑,๒๖๘	๕,๐๐๐	๖,๓๔๐	๕,๑๕๐	๑.๐๓	๑.๕๐	๙.๕๑	

๕. ข้อมูลด้านอุตสาหกรรม

- โรงสีข้าวขนาดใหญ่ ๒ แห่ง

๖. ข้อมูลด้านสถาบันเกษตรกร

- กลุ่มเกษตรกร จำนวน ๓ กลุ่ม สมาชิก ๑,๒๓๖ ราย
- กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๑๐ กลุ่ม สมาชิก ๒๖๒ ราย
- กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๒ กลุ่ม สมาชิก ๒๘ ราย
- กลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๒ กลุ่ม สมาชิก ๓๖ ราย
- กลุ่มสมาชิกสหกรณ์ จำนวน ๕ กลุ่ม สมาชิก ๘๘๗ ราย
- สมาชิกลูกค้า ธกส. จำนวน ๕๗ กลุ่ม สมาชิก ๑,๐๗๑ ราย
-

๗. ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

- อาชีพหลัก ได้แก่ ทำนา ทำไร่
- อาชีพเสริม ได้แก่ แปรรูปอาหาร, รับจ้างทั่วไป
- รายได้เฉลี่ย (GPP ปี ๒๕๕๒) ๓๖,๐๘๙ บาท/คน/ปี
- ธนาคาร จำนวน ๓ แห่ง

๘. ทรัพยากรธรรมชาติ

- มีแม่น้ำน่านไหลผ่าน หมู่ที่ ๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๘, ๙, ๑๐ ยกเว้นหมู่ที่ ๖, ๗
- มีบึงบอน, หนองบัวแดง, หนองร้องตาใจ

๙. ศักยภาพของชุมชน (ภูมิปัญญาท้องถิ่น จุดขายของท้องถิ่น)

๓.๒.๑ ชำนาญด้านจักสาน

๓.๒.๒ หมอรักษาโรคผีลม

๓.๒.๓ ชำนาญด้านเวทย์มนต์คาถาโรคงูสวัด

๑๐. ศักยภาพของการผลิต

การทำนา

๑. การเตรียมดินโดยใช้รถไถเดินตาม ไถตะ ๑ ครั้ง แล้วใช้รถไถเดินตามไถแปรอีก ๑ ครั้ง และคราดทำเทือก เสร็จแล้วปล่อยน้ำให้แห้งจึงหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าว

๒. การใช้ปุ๋ยเคมี มีการใส่ปุ๋ยรองพื้นและปุ๋ยหน้าแต่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓. การป้องกันกำจัดศัตรูข้าว

- ศัตรูพืชที่ระบาดส่วนใหญ่คือ หอยเชอร์รี่ แมลงดำหนาม หนอนกอ และโรคข้าวที่เกิดจากเชื้อรา เช่น โรคใบไหม้

๔. การป้องกันกำจัดวัชพืช

- วัชพืชที่มีส่วนใหญ่นี้คือ โสน หญ้าข่าวนก และพวกกกต่าง ๆ เกษตรกรป้องกันกำจัดโดยการถอนและสารเคมี

การปลูกไม้ผล

ไม้ผลที่นิยมปลูกสำหรับตำบลบ้านแก่ง ได้แก่

มะม่วง แยกเป็นพันธุ์ดังนี้ มะม่วงน้ำดอกไม้ เชียวเสวย หนังกกลางวัน หนองแขง ผลผลิตที่ได้ยังไม่มากนัก วิธีการผลิตมีการตัดแต่งกิ่งตลอดจนมีการฉีดยากำจัดโรคและแมลง ส่วนการให้ปุ๋ยยังมีน้อย

กล้วย เป็นพืชที่เกษตรกรนิยมปลูกกันโดยทั่วไป ส่วนใหญ่จะปลูกเป็นพืชแซม ขาดการดูแลเอาใจใส่ การให้ปุ๋ยยังมีน้อย

มะพร้าว จะเป็นการปลูกแบบหัวไร่ปลายนา ไม่มีการดูแลรักษา แต่มีการปลูกเป็นสวนอยู่บ้าง

ปัญหาและอุปสรรค

- พื้นที่ปลูกมีขีดจำกัด ส่วนใหญ่จะเป็นที่ทำนาเสียส่วนใหญ่ เกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจและปัญหาขาดแรงงาน เนื่องจากการปลูกไม้ผลต้องการการดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

การเลี้ยงสัตว์และการประมง

การเลี้ยงสัตว์ แบ่งตามชนิดของสัตว์และการเลี้ยงไว้ ดังนี้

การเลี้ยงโค

มีการเลี้ยงโดยทั่วไปทุกหมู่บ้าน โคส่วนใหญ่จะเป็นพันธุ์พื้นเมือง สำหรับวัวลูกผสม จะเป็นลูกผสมระหว่างพันธุ์พื้นเมืองกับพ่อพันธุ์บราห์มัน จะเลี้ยงกันน้อยมากประมาณหมู่บ้านละ ๑๐ ราย ในการให้อาหาร การป้องกันกำจัดโรค ยังไม่พิถีพิถันมากนัก อาหารที่ให้จะปล่อยให้หาหญ้ากินเท่าที่พอหา กินได้ แต่มีการเสริมด้วยการนำฟางข้าวที่มีการปลูกในท้องถิ่นเป็นอาหารเสริม และเมื่อมีความอุดมสมบูรณ์ เต็มที่ก็จะนำไปขายที่ตลาดนัดโค ที่ตำบลน้ำอ่างหรือขายให้ผู้มาซื้อแล้วเกษตรกรก็จะหาซื้อวัวมาใหม่มาเลี้ยงต่อ

การเลี้ยงกระบือ

กระบือพื้นเมืองไทย ถือเป็นสัตว์ที่คู่กับวัฒนธรรมการเกษตรของไทยเป็นเวลานานเป็น สัตว์ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจ มีความผูกพันวิถีชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่ครั้งโบราณกาล เนื่องจากการเลี้ยงกระบือคู่กับวัฒนธรรมการปลูกข้าว

เกษตรกรเลี้ยงเพื่อการใช้แรงงาน มूलใช้เป็นปุ๋ย เป็นการออมทรัพย์ในการประกันความ มั่นคงของครอบครัว

การเลี้ยงสุกร

เป็นการเลี้ยงแบบผูกเชือก หรือขังเล้า ไว้ข้างบ้านสำหรับให้กินเศษอาหารที่เหลือใน ครัวเรือนจะเลี้ยงเป็นหมูเนื้อ หรือ เลี้ยงหมูตัวเมียไว้เป็นแม่หมูสำหรับขายลูก ส่วนการเลี้ยงเป็นฟาร์มใหญ่ ๆ มีอยู่ ๒ ฟาร์ม

การเลี้ยงเป็ด + ไก่

มีการเลี้ยงไก่เนื้อในลักษณะรับจ้างเลี้ยงให้กับบริษัทอยู่ที่ ๒๓ ฟาร์ม แต่ส่วนใหญ่จะเลี้ยง แบบปล่อยบริเวณบ้าน ให้หากินเอง และเสริมอาหารบางส่วน แต่มักจะประสบปัญหาเรื่องโรคระบาด เพราะเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในการสุขาภิบาลสัตว์และในปัจจุบันเริ่มมีการเลี้ยงเป็นฟาร์มใน ลักษณะเลี้ยงไก่บนบ่อปลา

การประมง

การเลี้ยงปลา ส่วนใหญ่จะเลี้ยงในบ่อดินหรือสระน้ำในนาแต่ยังไม่เป็นกิจจะลักษณะ เท่าที่ควร เกษตรกรที่อยู่ใกล้คลองส่งน้ำของชลประทานและมีบ่อน้ำมักจะนำพันธุ์ปลาไปปล่อยทิ้งไว้แบบ ธรรมชาติ ไม่มีการให้อาหารทำให้ปลาที่ได้มีคุณภาพต่ำ

ตารางแสดงระบบการผลิตพืชและสัตว์

ชนิด	ระบบการผลิต										
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.
พืช											
- ถั่วเหลืองฤดูฝน											
- ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ (ฝน)											
- ถั่วเหลืองฤดูแล้ง											
- ข้าวนาปี											
- ข้าวนาปรัง											
- อ้อย											
- มันสำปะหลัง											
สัตว์											
การเลี้ยงและดูแลรักษา											

 การเตรียมดิน

 ดูแลรักษา

 เก็บเกี่ยว

←—————→
ตลอดทั้งปี

เทคโนโลยี (การใช้ปุ๋ย สารเคมี ฯลฯ)

ในการปลูกข้าวของเกษตรกรตำบลบ้านแก่ง มีการใช้ปุ๋ยและสารเคมีกำจัดโรคและแมลงเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ผลผลิตไม่ได้เพิ่มมากขึ้นนัก ทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น และสารเคมีที่ใช้มากเกินไป ยังส่งผลเสียต่อเกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภค รวมทั้งทำลายสภาพแวดล้อมในไร่นาส่วนหนึ่งด้วย

ปริมาณผลผลิต

ที่	ชื่อพืช	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตต่อไร่ (ก.ก.)	ผลผลิตรวม (ตัน)
๑	ข้าวนาปี - นาปรัง	๒๑,๑๗๗.๔๖	๘๕๐	๓๖,๐๐๒
๒	อ้อยส่งโรงงาน	๑๕๐	๙,๐๐๐	๑,๐๐๐
๓	ถั่วเหลือง	๒๕๐	๓๒๐	๘๐
๔	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๑,๘๔๘	๑,๐๐๐	๑,๘๔๘
๕	มะม่วง	๒๐	๕๐๐	๑๐
๖	มันสำปะหลัง	๑,๒๖๘	๕,๐๐๐	๖,๓๔๐

ต้นทุน / รายได้ในการผลิตข้าว

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตข้าว นาปี - นาปรัง และรายได้เฉลี่ย / ไร่

ลำดับ ที่	รายการลงทุน	ปี ๒๕๕๘		ปี ๒๕๕๙	
		นาปี (บาท)	นาปรัง (บาท)	นาปี (บาท)	นาปรัง (บาท)
๑	ค่าเตรียมดิน	๕๕๐	๕๕๐	๕๕๐	๕๕๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐
๓	ค่าสารเคมีฆ่าหญ้า	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๔	ค่าจ้างฉีดสารเคมีคุมหญ้า	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๕	ค่าสารเคมีฆ่าหอยเชอร์รี่	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๖	ค่าจ้างหว่านข้าว	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี สูตร ๑๖-๒๐-๐	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐
	สูตร ๔๖-๐-๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
๘	ค่าสารเคมีกำจัดโรคและแมลง	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
๙	ค่าบริการใช้น้ำ	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
๑๐	ค่ารถเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
๑๑	ค่าขนส่งจากนาไปโรงสี	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
๑๒	ค่าเช่า	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต	๕,๘๒๐	๕,๘๒๐	๕,๘๒๐	๕,๘๒๐
	-ผลผลิต จำนวน (ก.ก./ไร่)	๘๕๐	๙๐๐	๘๕๐	๙๐๐
	-ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	๑๑.๐๐	๑๒.๑๐	๑๑.๐๐	๑๒.๑๐
	-รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่/ก.ก.)	๙,๓๕๐	๑,๐๘๙๐	๙,๓๕๐	๑๐,๘๙๐
	-กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๓,๕๓๐	๕,๐๗๐	๓,๕๓๐	๕,๐๗๐

ต้นทุน / รายได้ในการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝน,แล้ง และรายได้เฉลี่ย / ไร่

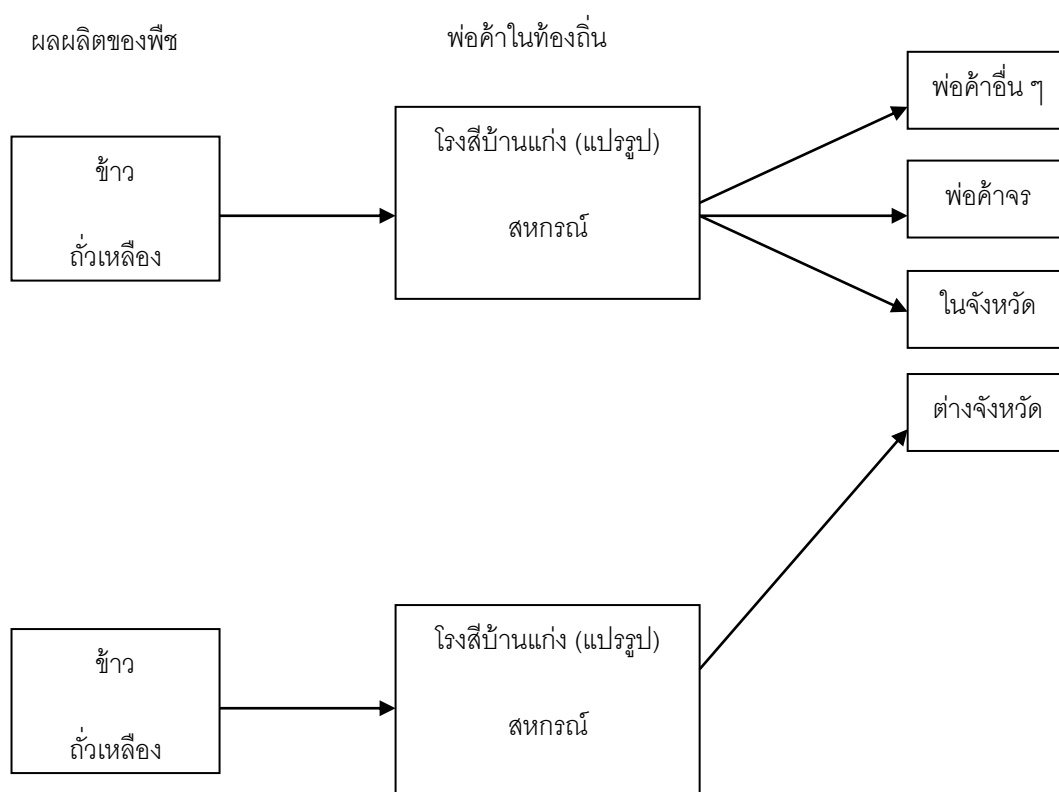
ลำดับ ที่	รายการลงทุน	ปี ๒๕๕๘		ปี ๒๕๕๙	
		ฝน (บาท)	แล้ง (บาท)	ฝน (บาท)	แล้ง (บาท)
๑	ไถเตรียมแปลง	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐
๒	ไถยกร่อง	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐
๓	ปลูก	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
๔	ค่าใส่ปุ๋ย	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๕	ค่าเมล็ดพันธุ์	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
๖	ยาคุมวัชพืช	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๗	ปุ๋ยรองพื้น (๑๖-๒๐-๐)	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐	๗๕๐
๘	ปุ๋ยยูเรีย (๔๖-๐-๐)	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐	๓๕๐
๙	ยาป้องกัน + ยากำจัดแมลง	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๑๐	เก็บเกี่ยว	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐
๑๑	ค่าขนส่ง ๑ เที่ยว	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐
๑๒	ค่าบริการน้ำ	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๑๓	ค่าแรงพ่นยาคุมวัชพืชและแมลง	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐	๓,๕๐๐
	-ผลผลิต จำนวน (ก.ก./ไร่)	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐	๑,๐๐๐
	-ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	๔.๕	๔.๕	๔.๕	๔.๕
	-รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่/ก.ก.)	๔,๐๕๐	๔,๐๕๐	๔,๐๕๐	๔,๐๕๐
	-กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๕๕๐	๕๕๐	๕๕๐	๕๕๐

ต้นทุน / รายได้ในการผลิตถั่วเหลือง

ตารางแสดงต้นทุนการผลิตถั่วเหลือง ฟน / แล้ง และรายได้เฉลี่ย / ไร่

ลำดับ ที่	รายการลงทุน	ปี ๒๕๕๘		ปี ๒๕๕๙	
		ฟน (บาท)	แล้ง (บาท)	ฟน (บาท)	แล้ง (บาท)
๑	ค่าเตรียมดิน	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐	๔๐๐
๒	ค่าเมล็ดพันธุ์	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐	๓๐๐
๓	ค่าสารเคมีฆ่าหญ้า	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๔	ค่าจ้างฉีดสารเคมีคุมหญ้า	๕๐	๕๐	๕๐	๕๐
๕	ค่ายาฆ่าแมลง โรค	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐
๖	ค่าฮอร์โมน	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐	๒๕๐
๗	ค่าบริการน้ำ	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐	๑๕๐
๘	ค่าบริการเก็บเกี่ยว	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐
	รวมต้นทุนการผลิต	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐	๒,๐๐๐
	-ผลผลิต จำนวน (ก.ก./ไร่)	๓๐๐	๒๘๐	๓๐๐	๒๘๐
	-ราคาเฉลี่ย (บาท/ก.ก.)	๑๒	๑๓	๑๐	๑๓
	-รายได้เฉลี่ย (บาท/ไร่/ก.ก.)	๓๖๐๐	๓,๖๔๐	๓,๖๐๐	๓,๖๔๐
	-กำไรสุทธิ (บาท/ไร่)	๑,๖๐๐	๑,๖๔๐	๑,๖๐๐	๑,๖๔๐

ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาดแหล่งรับซื้อผลผลิต)

แผนการผลิต

ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดุทร จัหวัดอุตรดิตถ์

กิจกรรม	จำนวนเกษตรกร		เนื้อที่ (ไร่)		ผลผลิตรวม (ตัน)		ต้นทุน (บาท/ไร่)		ผลผลิต (กก./ไร่)		รายจ่าย (บาท/กก.)		รายได้ (บาท/ไร่)		รายได้รวม (ล้านบาท)	
	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย	ปัจจุบัน	เป้าหมาย
ข้าวนาปี	๘๗๒	๘๗๒	๒๑,๑๗๗	๒๑,๑๗๗	๑๖,๙๔๑.๖	๒๐,๑๑๘.๑๕	๓๔๓๖	๓,๔๓๖	๘๐๐	๙๕๐	๖.๑๐	๗.๐๐	๔,๘๘๐	๖,๖๕๐	๑๐๓.๓๔	๑๔๐.๘๒
ข้าวนาปรัง	๘๗๒	๘๗๒	๒๑,๑๑๗	๒๑,๑๑๗	๑๖,๙๔.๖	๒๐,๑๑๘.๑๕	๓๖๔๕	๓,๖๔๕	๘๐๐	๙๕๐	๕.๘๐	๖.๑๐	๔,๖๔๐	๕,๗๙๕	๙๘.๒๖	๑๒๒.๗๒
ถั่วเหลือง	๖๕	๖๕	๘๑๘	๘๑๘	๑๖๓.๖	๑๗๙.๙๖	๑๒๐๐	๑,๑๐๐	๒๐๐	๒๒๐	๑๑	๑๒	๒,๒๐๐	๒๔๐๐	๑.๗๙	๑.๙๖
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	๖๓	๖๓	๑,๓๐๐	๑,๓๐๐	๑,๐๔๐	๑,๑๗๐	๑๙๐๐	๑,๘๐๐	๘๐๐	๙๐๐	๓.๕๐	๔.๐๐	๒,๘๐๐	๓,๖๐๐	๓.๖๔	๔.๖๘
มันสำปะหลัง	๕๓	๕๓	๑,๒๖๘	๑,๒๖๘	๖,๓๔๐	๖,๓๔๐	๕,๑๕๐	๕,๑๕๐	๕,๐๐๐	๕,๐๐๐	๑.๐๓	๑.๐๓	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๙.๕๑	๙.๕๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๕๙
ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

หมู่ที่	พืช ข้าวเจ้าในปี									
	ระบุชนิดของสินค้าพืช เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว พืชผักสวนครัว ฯลฯ									
	จำนวน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตันข้าวเปลือก)	ต้นทุนเฉลี่ย ต่อไร่	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รายได้เฉลี่ย ต่อไร่	รายได้สุทธิ ต่อไร่	รายได้ ทั้งหมด
๑	๗๐	๒,๑๖๙	๒,๑๖๙	๑๗๓.๕๒	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๑๐.๕๘
๒	๑๓๐	๓,๐๒๕	๓,๐๒๕	๒,๔๒๐	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๑๔.๗๖
๓	๔๐	๘๐๐	๘๐๐	๖๔๐	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๓.๙
๔	๑๐๕	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๙๖๐	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๕.๘๕
๕	๑๗๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๔,๘๐๐	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๒๙.๒๘
๖	๙๖	๓,๑๖๓	๓,๑๖๓	๒,๕๓๐.๔	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๑๕.๔๓
๗	๖๙	๑,๔๓๐	๑,๔๓๐	๑,๑๔๔	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๖.๙๗
๘	๖๕	๒,๑๑๐	๒,๑๑๐	๑,๖๘๘	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๑๐.๒๙
๙	๔๒	๔๖๘	๔๖๘	๓๗๔.๔	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๒.๒๘
๑๐	๘๕	๘๑๒	๘๑๒	๖๔๙.๖	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๓.๙๖
รวม	๘๗๒	๒๑,๑๗๗	๒๑,๑๗๗	๑๖,๙๔๑.๖	๓,๔๐๐	๘๐๐	๖.๑๐	๔๘๘๐	๑๔๘๐	๑๐๓.๓

ตารางที่ ๑ ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรระดับตำบล ปี ๒๕๕๙
ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

หมู่ที่	พืชข้าวนาปรัง									
	ระบุชนิดของสินค้าพืช เช่น ข้าวหอมมะลิ ข้าวเหนียว พืชผักสวนครัว ฯลฯ									
	จำนวน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่ เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตรวม (ตันข้าวเปลือก)	ต้นทุน เฉลี่ย ต่อไร่	ผลผลิต เฉลี่ย (กก./ไร่)	ราคาขาย (บาท/กก.)	รายได้เฉลี่ย ต่อไร่	รายได้สุทธิ ต่อไร่	รายได้ ทั้งหมด
๑	๗๐	๒,๑๖๙	๒,๑๖๙	๒,๐๖๐.๕	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๑๑.๙๕
๒	๑๓๐	๓,๐๒๕	๓,๐๒๕	๒,๘๗๓.๗	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๑๖.๖๖
๓	๔๐	๘๐๐	๘๐๐	๗๖๐	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๔.๔๐
๔	๑๐๕	๑,๒๐๐	๑,๒๐๐	๑,๑๔๐	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๖.๖๑
๕	๑๗๐	๖,๐๐๐	๖,๐๐๐	๕,๗๐๐	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๓๓.๐๖
๖	๙๖	๓,๑๖๓	๓,๑๖๓	๓,๐๐๔.๘	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๑๗.๔๒
๗	๖๙	๑,๔๓๐	๑,๔๓๐	๑,๓๕๘.๕	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๗.๘๗
๘	๖๕	๒,๑๑๐	๒,๑๑๐	๒,๐๐๔.๕	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๑๑.๖๒
๙	๔๒	๔๖๘	๔๖๘	๔๔๔.๖	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๒.๕๗
๑๐	๘๕	๘๑๒	๘๑๒	๗๗๑.๔	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๔.๔๗
รวม	๘๗๒	๒๑,๑๗๗	๒๑,๑๗๗	๒๐,๑๑๘	๓,๖๔๘	๙๕๐	๕.๘๐	๕,๕๑๐	๑,๘๖๗	๑๑๖.๖๗

บทที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพปัญหา

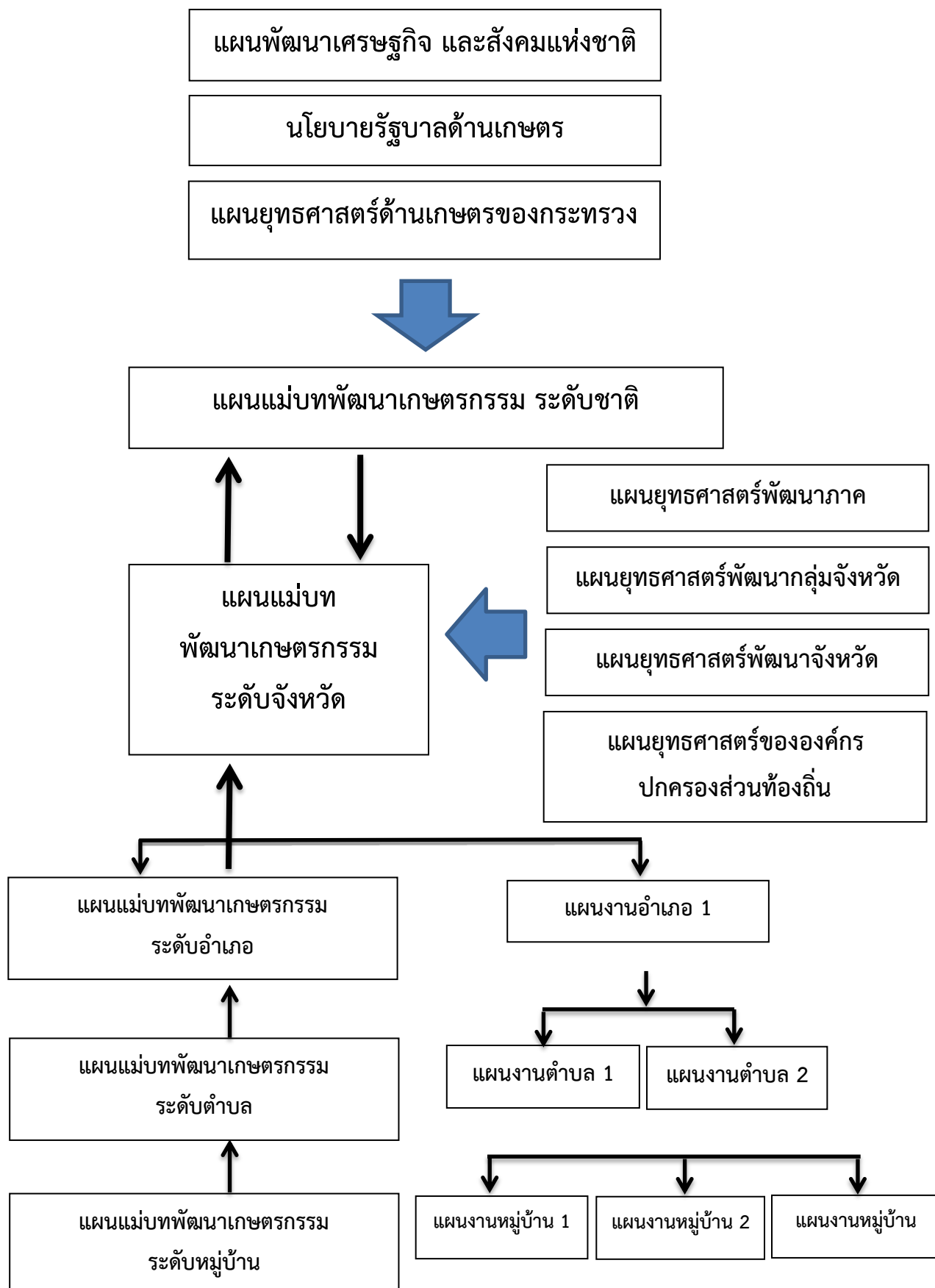
๒.๑ สรุปความสัมพันธ์ของแผนฯ แต่ละระดับ

๒.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

๒.๓ สรุปประเด็นปัญหา/ความต้องการ/แนวทางการพัฒนาระดับตำบล

บทที่ ๒ การเคราะห์สภาพปัญหา

๒.๑ สรุปความสัมพันธ์ของแผนฯ แต่ละระดับ

๒.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)

- การวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (SWOT Analysis) จังหวัดอุดรธานี

จุดแข็ง (Strengths)

๑. มีเขื่อนสิริกิติ์เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่และเป็นแหล่งผลิตกระแสไฟฟ้าสำคัญของประเทศโดยมีแม่น้ำน่านเป็นแม่น้ำสายหลักของจังหวัด
๒. เป็นแหล่งปลูกผลไม้และมีผลผลิตทางการเกษตรที่หลากหลายตลอดปี
๓. มีจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ที่เป็นประตูเชื่อมการค้ากับประเทศเพื่อนบ้าน
๔. มีพื้นที่ป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์มีคุณค่าทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
๕. มีสถานีรถไฟและมีศูนย์ซ่อมบำรุงเครื่องจักรกลรถไฟที่ใหญ่ที่สุดในภาคเหนือ
๖. มีแหล่งแร่เหล็กน้ำพี้ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

จุดอ่อน (Weaknesses)

๑. ระบบชลประทานยังไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทางการเกษตร
๒. เกษตรกรใช้สารเคมีมากทำให้ดินเสื่อมสภาพ
๓. ขาดตลาดกลางพืชผลทางการเกษตรที่ครบวงจร
๔. โครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณสุขโภชนาการโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบน้ำประปายังไม่ครอบคลุมไม่ถึงทั่วถึง และขาดทรุดโทรม
๕. การท่องเที่ยวยังไม่ได้รับการพัฒนาอย่างครบวงจรและเชื่อมโยงกับจังหวัดใกล้เคียง
๖. การลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเกษตรยังมีน้อย
๗. มีบางพื้นที่ที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัย และอาจเกิดอุทกภัยและดินโคลนถล่ม

โอกาส (Opportunities)

๑. นโยบายรัฐบาลสนับสนุนให้จังหวัดมีงบประมาณแก้ไขปัญหาได้มากขึ้น
๒. นโยบายในการส่งเสริมการค้าชายแดน และการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน
๓. การพัฒนาเส้นทางเศรษฐกิจเชื่อมโยงตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) (แม่สอด-ภูคู้) และระเบียงเศรษฐกิจจากเชียงใหม่-ภูคู้ (บ้านโคก) -เวียงจันทน์
๔. เป็นจุดเชื่อมภาคเหนือตอนบนกับภาคเหนือตอนล่างและภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ใกล้และสะดวกมาก
๕. การพัฒนารถไฟทางคู่ของรัฐบาลผ่านจังหวัดอุดรธานี
๖. รัฐบาลมีนโยบาย Zoning พื้นที่การเกษตร ทำให้เกิดความชัดเจนในการพัฒนาเศรษฐกิจ

ภัยคุกคาม (Threats)

๑. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ทำให้เกิดภัยธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมหรือคาดการณ์ได้แน่นอน
๒. ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นและความสามารถในการแข่งขันลดลง
๓. ระบบการใช้ชีวิตแบบบริโภคนิยมการรับข้อมูลผ่านสื่อต่างๆมีผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมทางโดยเฉพาะเยาวชน
๔. การแข่งขันด้านการท่องเที่ยวระดับประเทศ และระดับภูมิภาคมีเพิ่มมากขึ้นทำให้นักท่องเที่ยวมีทางเลือกมากมาย

๒.๓ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม(SWOT Analysis) ของตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

จุดแข็ง

๑. พื้นที่เป็นพื้นที่เหมาะแก่การทำนา
๒. มีแหล่งน้ำเพื่อการผลิตตลอดปี
๓. ประชาชนให้ความร่วมมือในการพัฒนา
๔. การคมนาคมสะดวกในการทำผลผลิตเกษตรออกจำหน่าย
๕. มีแหล่งเงินทุนระดับหมู่บ้าน

จุดอ่อน

๑. เกษตรกรฐานะยากจน ต้นทุนการผลิตสูง ผลตอบแทนตกต่ำ
๒. ขาดตลาดกลางจำหน่าย และกระจายสินค้า
๓. เกษตรกรขาดความรู้ทักษะและความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพมาตรฐาน
๔. พื้นที่บางแห่งประสบภัยซ้ำซาก และขาดการพัฒนาการระบายน้ำที่ดียิ่งขึ้น
๕. การใช้ประโยชน์จากที่ดินไม่ถูกต้อง ทำให้ดินเสื่อมสภาพอย่างรวดเร็ว
๖. ขาดการสนับสนุนงบประมาณด้านการเกษตร

โอกาส

๑. นโยบายภาครัฐสนับสนุนผลผลิตทางเกษตรด้วยการสร้างมาตรฐานสินค้าเกษตร
๒. โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจนภาครัฐ สามารถทำให้มีโอกาสมากขึ้น
๓. ตลาดรองรับผลผลิตการเกษตรโดยเฉพาะข้าวยังมีความต้องการสูง

ภัยคุกคาม

๑. การใช้สารเคมีในการเกษตร เนื่องจากมาตรฐานภาครัฐ ขาดความจริงจังในการปฏิบัติ
๒. ปัจจัยการผลิตราคาสูงขึ้น
๓. ปัญหาภัยธรรมชาติซ้ำซาก

ปัญหาการเกษตร

๑. ต้นทุนการผลิตสูง
๒. การใช้สารเคมีในปริมาณมาก
๓. ผลผลิตคุณภาพต่ำ
๔. ขาดตลาดกลางสินค้าเกษตร
๕. ดินเสื่อมสภาพ

วิสัยทัศน์

“พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน มุ่งเน้นอาชีพเกษตรกรรมยั่งยืน”

แนวทางการพัฒนา

๑. พัฒนาโครงสร้างด้านการเกษตรกรรม
๒. พัฒนาสิทธิเกษตรกรด้านที่ดินทำกินและคุณภาพชีวิต
๓. พัฒนาแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ
๔. พัฒนาระดับกลุ่มเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

๑. ความต้องการของเกษตรกร

- ต้องการแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
- มีตลาดรองรับผลผลิตทางการเกษตร
- ต้องการให้ราคาปัจจัยการผลิตมีราคาต่ำ การลดต้นทุนการผลิต
- ส่งเสริมการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์อย่างครบวงจร

๒. ความต้องการของชุมชน

- มีฐานะดี
- ไม่มีหนี้สิน
- มีความรักใคร่สามัคคี เอื้ออาทร ลดการเห็นแก่ตัว

๓. ความต้องการของชุมชนที่เกิดขึ้นในอนาคต

- จัดตั้งกลุ่มตามความถนัดของอาชีพ
- มีอำนาจต่อรองในการจำหน่ายผลผลิต
- รวมกันจำหน่ายผลผลิต
- รวมกันซื้อปัจจัยการผลิต
- ปรับคุณภาพผลผลิต มีการคัดเกรด
- ลดพ่อค้าคนกลางในการจัดซื้อปัจจัยและจำหน่ายผลผลิต

สภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี

กำหนดแนวทางการพัฒนาการเกษตร ตาม พ.ร.บ.สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ หมวด ๕ มาตรา ๔๑ ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งเชื่อมโยงกับแผนแม่บทระดับจังหวัดต้องมีสาระสำคัญดังนี้

๑) การรวมกลุ่ม (การพัฒนาศักยภาพ การส่งเสริม และการสนับสนุนการรวมกลุ่มของเกษตรกร องค์กรเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และยุวเกษตรกร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)

๒) ดินทำกิน (การส่งเสริม การพัฒนาการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมและการแก้ไขปัญหาที่ดินและที่ดินโดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกรให้มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมของตนอย่างทั่วถึง)

๓) ด้านราคาผลผลิต (การสร้างความเป็นธรรมด้านราคาผลผลิตทางเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้สินค้าเกษตรได้รับผลตอบแทนสูงสุด)

๔) ด้านชลประทาน (การพัฒนาแหล่งน้ำและจัดระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม)

๕) ด้านทรัพยากรธรรมชาติ (การอนุรักษ์ ป่าไม้และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อการเกษตร)

๖) ด้านการศึกษาวิจัย (การค้นคว้า วิจัยและพัฒนาภูมิปัญญา พันธุ์กรรมพืชและสัตว์ท้องถิ่น นวัตกรรมเทคโนโลยีที่เหมาะสม และการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่ได้จากการค้นคว้า วิจัย และพัฒนาเพื่อประโยชน์ ทางเกษตรกรรม และเกษตรอุตสาหกรรม)

๗) ด้านแหล่งเงินทุน(การเสนอแนะแนวทางในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน และการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของเกษตรกร)

๘) ด้านสิทธิเกษตรกร (การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และการเพิ่มประสิทธิภาพและ บทบาทของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการทำกินและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต่อการประกอบ การเกษตร)

๙) ด้านเครือข่ายองค์กรเกษตรกร(การสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยงและพัฒนาความ ร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาดและการบริโภคเพื่อการยังชีพระหว่างเครือข่าย องค์กรเกษตรกรกับภาครัฐและภาคเอกชน)

๑๐) ด้านการถ่ายทอดความรู้ (การสนับสนุน ส่งเสริมให้การศึกษา อบรม ถ่ายทอดความรู้ เทคโนโลยีด้านเกษตรกรรม และการจัดการแก่เกษตรกร และยุวเกษตรกร)

๑๑) ด้านการบริหารจัดการกองทุนอย่างครบวงจร (การปรับปรุงการบริหารจัดการกองทุนที่ เกี่ยวกับการเกษตรที่มีอยู่ให้สามารถรองรับการช่วยเหลือเกษตรกรอย่างครบวงจรและลดการซ้ำซ้อน รวมถึงการ จัดตั้งกองทุนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าว

๒.๔ สรุปประเด็นปัญหา/ความต้องการ/แนวทางการพัฒนาระดับตำบล : ปัญหาหลัก ๕ เรื่องของตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

ที่	ประเด็นปัญหา	สภาพปัญหา	การแก้ไขปัญหา	แนวทางการพัฒนา
๑	ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร การไม่ได้รับความเป็นธรรม	- ไม่มี -		
๒.	ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร - หนี้สินในระบบ - หนี้สินนอกระบบ	- เกษตรกรกู้ยืมเพื่อยังชีพ/การศึกษาบุตร - เกิดจากการยืม - แหล่งเงินกู้ ธ.ก.ส. สหกรณ์ กองทุนหมู่บ้าน (เงินล้าน) ธนาคารต่างๆ - เกิดภัยพิบัติ ภัยแล้ง ไม่สามารถทำการเกษตรได้ ผลผลิตทางการเกษตรไม่ดี ทำให้รายได้ลดน้อยลง จึงไม่สามารถชำระหนี้สิน ดอกเบี้ยไม่ได้	- กู้ให้น้อยลง - สถาบันการเงินปล่อยเงินกู้แบบปลอดดอกเบี้ย/ลดดอกเบี้ยร้อยละ ๓ - โครงการพักชำระหนี้ ๓ ปี - โครงการพักชำระดอกเบี้ย/หยุดชำระ - โครงการสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำหรือให้ส่งแต่เงินต้น ระยะเวลา ๓ ครั้ง - การสร้างงานให้ชุมชน จ้างแรงงานคนในชุมชนเพิ่มขึ้น - ส่งเสริมอาชีพใหม่ รัฐสนับสนุน	๑) ให้รัฐมนตรีนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรหรือสร้างรายได้เพิ่มให้เกษตรกร
๓.	ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - ช่อมแซมแหล่งน้ำเดิม - พัฒนาให้ดีกว่าเดิม - ก่อสร้างใหม่	- คลองส่งน้ำ ฝายกั้นน้ำล้นชำรุด การพังทลายของตลิ่ง - ขุดลอกคลองส่งน้ำตื้นเขิน - แหล่งน้ำธรรมชาติตื้นเขิน ตะกอนดิน - แหล่งน้ำไม่พอเพียง ไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำ	- สนับสนุนงบประมาณดำเนินการปรับปรุงซ่อมแซมคลองส่งน้ำ ฝายกั้นน้ำ แนวตลิ่ง - สนับสนุนงบประมาณดำเนินการขุดลอกคลองคลองส่งน้ำ - สนับสนุนงบประมาณดำเนินการพัฒนาระบบสูบน้ำด้วยพลังงานทดแทน พลังงานโซลาร์เซลล์ - สนับสนุนงบประมาณดำเนินขุดสระน้ำในไร่นาจัดทำคันกั้นน้ำบึงสาธารณะ	๑) รัฐจัดสรรงบประมาณดำเนินการ

ที่	ประเด็นปัญหา	สภาพปัญหา	การแก้ไขปัญหา	แนวทางการพัฒนา
๔.	ปัญหาที่ดินทำกิน	- พื้นที่ดินแนวติดกับพื้นที่สาธารณะ ไม่สามารถแบ่งกันได้ - เกษตรกรไม่มีที่ดินทำกิน ม.๕ ๑๐๐ ราย ไม่มีเอกสารสิทธิ ๓๐ ราย เคยรางวัลแล้ว แต่ยังไม่ได้ออกโฉนด โฉนดทับซ้อนกับ นสร. จำนวน ๑ ราย ,ม.๖ ไม่มีที่ดินทำกิน ๕ ราย ,ม.๗ ไม่สามารถออกโฉนด ๓๐ ราย ไม่มีที่ดินทำกิน ๕ ราย ,ม.๑๐ ไม่มีที่ดินทำกิน ๑๐ ราย - การใช้สารเคมี ทำให้สภาพดินเสื่อมโทรม	- รวบรวมข้อมูลประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องช่วยเหลือให้เกษตรกรมีที่ดินทำกิน - การตรวจวัดค่าสภาพดิน/คุณภาพดิน - สนับสนุนสารปรับปรุงสภาพ/บำรุงดิน และให้ความรู้การดูแลรักษาสภาพดิน - หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านที่ดินบูรณาการดำเนินการ	๑) รัฐกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเรื่องที่ดินและจัดสรรที่ดินทำกิน
๕.	ปัญหาราคาสินค้าเกษตร - ชนิดพืช : ข้าว/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	- ราคาไม่แน่นอน ราคาตกต่ำ ราคาไม่เป็นธรรม - ต้นทุนการผลิตสูง ปุ๋ย ยารักษาโรคมีราคาแพง ค่าแรงงานสูง - พ่อค้ากดราคารับซื้อผลผลิต - เกษตรกรต้องการกำหนดราคาจำหน่ายได้เองตามคุณภาพที่ดี	- จัดหาพันธุ์พืชราคาถูกมีคุณภาพ - กำหนดราคาขายเพิ่มขึ้น - ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิต/ส่งเสริมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ - ส่งเสริมการทำปุ๋ยใช้เอง ปุ๋ยพืชสด	๑) ให้ภาครัฐออกนโยบายมาควบคุมดูแลผู้ประกอบการ ไม่ให้ใช้กลอุบายในการเอาเปรียบเกษตรกร ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการลดต้นทุนการผลิต จัดหาพันธุ์พืชที่มีคุณภาพ ราคาถูก ผลผลิตต่อไร่สูงขึ้น ๓) ส่งเสริมให้ความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนการปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่สร้างรายได้เพิ่มขึ้น

บทที่ ๓ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลบ้านแก่ง (พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๖๔)

สู่การปฏิบัติ

- ๓.๑ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔
- ๓.๒ ยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรดิตถ์ และยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑
(๕ จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก อุดรดิตถ์ สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์)
- ๓.๓ แนวทางดำเนินการโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลและการพัฒนา
เป็นเกษตรอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑
- ๓.๔ สรุปโครงการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา ๕ เรื่องหลักของตำบล
บ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์

บทที่ ๓

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลบ้านแก่ง (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔) สู่การปฏิบัติ

๓.๑ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

วิสัยทัศน์ “ สภาเกษตรกรแห่งชาติ เป็นสถาบันแกนหลักประสานพัฒนาภาคเกษตรกรรม มุ่งให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรมมีความเข้มแข็งในอาชีพ ”

ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

๑) สร้างระบบการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรให้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์

๑.๑ พัฒนาระบบการรับรู้ข้อเท็จจริงของปัญหามาวิเคราะห์จัดทำข้อมูลเชิงนโยบายและเสนอหน่วยงานรวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือ

๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพพนักงานสมาชิกเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงานในการแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรโดยรวดเร็ว

๑.๓ การใช้เทคโนโลยีเครื่องมือ อุปกรณ์ในการสำรวจจัดเก็บ และประมวลผลข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหา

๒) พัฒนาขีดความสามารถการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคม

กลยุทธ์

๒.๑ พัฒนาระบบการรวบรวมข้อมูลสภาพปัญหาในพื้นที่การวิเคราะห์ศักยภาพเพื่อจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการเกษตร

๒.๒ พัฒนาบุคลากรพนักงานสมาชิกสภาเกษตรกรและคณะผู้ปฏิบัติงาน ด้านการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรม

๒.๓ การประสานหน่วยงานและภาคีภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนโครงการ/กิจกรรมไปสู่การปฏิบัติรวมทั้งติดตามผล

๓) การสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกร องค์กรเกษตรกร ยุวเกษตรกร และเครือข่าย

กลยุทธ์

๓.๑ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีองค์ความรู้ ด้านการจัดการฟาร์มสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติและแบ่งปันความรู้แก่เกษตรกรอื่น

๓.๒ ส่งเสริมให้กรรมการและพนักงานขององค์กรเกษตรกรและกลุ่มยุวเกษตรกรมีความรู้ในการจัดการองค์กรและการดำเนินธุรกิจ/กิจกรรมรวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๓.๓ ติดตามและร่วมการดำเนินงานตามนโยบายเกษตรกรรมของส่วนราชการและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

๔) สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาสินค้าของเกษตรกรสู่เกษตรอุตสาหกรรม

กลยุทธ์

๔.๑ การจัดตั้งและสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกร องค์กรเกษตรกรรายสินค้ารวมทั้งการสร้างเครือข่าย

๔.๒ การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรสู่การแปรรูปขั้นต้นและ SME เกษตร

๔.๓ การพัฒนาเกษตรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยการใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมขั้นสูง

๓.๒ ยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรดิตถ์ และยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ (๕ จังหวัด ได้แก่ พิชณุโลก อุดรดิตถ์ สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์)

- คำขวัญจังหวัดอุดรดิตถ์

“ เหล็กน้ำพี้ลือเลื่อง เมืองลางสาดหวาน บ้านพระยาพิชัยดาบหัก ถิ่นสักใหญ่ของโลก ”

- วิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์

วิสัยทัศน์ (Vision)

“เมืองแห่งคุณภาพชีวิต

ผลผลิตปลอดภัย

สืบสานวัฒนธรรมไทย

ก้าวไกลสัมพันธ์เพื่อนบ้านยั่งยืน”

เป้าประสงค์ (Objective) :

๑. ประชาชนและชุมชนมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพมีชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การปกครองอย่างมีคุณภาพ

๒. ผลผลิตด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้าผลิตภัณฑ์ OTOP มีคุณภาพ ปลอดภัยและมีระบบการตลาดที่ดี

๓. เป็นดินแดนแห่งความสงบสุข มีศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม มีจริยธรรม และเป็นเมืองที่น่าอยู่

๔. มีการพัฒนาที่ยั่งยืน อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์และพลังงานที่เพียงพอ

๕. จุดผ่านแดนถาวรภูคู้ มีศักยภาพการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์อันดี ทั้งภายใน และระหว่างประเทศสูงขึ้น

พันธกิจ (Mission) :

๑. พัฒนาให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ เด็ก มีความรู้ คู่คุณธรรม มีวินัย มีศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่ดีงาม และมีการสืบสานต่อไป มีความมั่นคงและยั่งยืนในการดำรงชีวิต

๒. ส่งเสริม พัฒนา ผลผลิตด้านการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้า OTOP ให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพปลอดภัย และมีระบบการตลาดที่ดี

๓. ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองและความสมัครสมานสามัคคีของประชาชน

๔. พัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แหล่งน้ำ และพลังงาน

๕. ส่งเสริมพัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ และการค้าการลงทุนการท่องเที่ยวและความสัมพันธ์ที่ดีทั้งภายใน และระหว่างประเทศ

- ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดอุดรดิตถ์ :

๑. เสริมสร้างบ้านเมืองให้น่าอยู่ ชุมชนและครอบครัวเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี

กลยุทธ์ :-

๑.๑ พัฒนาและปรับปรุง โครงข่ายคมนาคมผังเมืองทุกระดับ ระบบสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานให้ทั่วถึงและเชื่อมโยงกับจังหวัดและประเทศอื่น และรองรับการ พัฒนาระบบขนส่งทางรางของรัฐบาล

๑.๒ เพิ่มศักยภาพบุคลากรและระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ให้สะอาด โปร่งใสตรวจสอบได้และ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน

๑.๓ พัฒนาทรัพยากรมนุษย์บนพื้นฐานความเสมอภาค และเท่าเทียมโดยการสร้างโอกาสยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพและการเรียนรู้ให้ครอบคลุมทุกสถาบันการศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสในการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและเข้าถึงแหล่งข้อมูลสารสนเทศได้อย่างกว้างขวางถูกต้องเป็นธรรมและรวดเร็ว

๑.๔ พัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทุกเพศทุกวัยส่งเสริมให้ประชากรวัยทำงานให้มีความก้าวหน้า มีหลักประกันที่มั่นคงในชีวิต ส่งเสริมบริการสาธารณสุข สุขอนามัย สร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคม และส่งเสริมการกีฬา

๑.๕ เสริมสร้างสถาบันครอบครัวและชุมชนให้มีความมั่นคงเข้มแข็ง ปลอดภัย เสพติด มีความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๑.๕ ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในการร่วมกันพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง การสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสมานฉันท์ และความมั่นคงภายในและชายแดน การบริหาร วิกฤติการณ์ด้านสาธารณสุข และภัยพิบัติต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. พัฒนาภาคเกษตรกรรมอุตสาหกรรม ผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพปลอดภัยได้มาตรฐาน และมีการบริหารจัดการด้านการตลาดที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ :-

๒.๑ ส่งเสริม พัฒนาระบบการผลิต ภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การแปรรูปสินค้า เพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมุ่งพัฒนาผลผลิตที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และปลอดภัยต่อผู้บริโภค

๒.๒ ส่งเสริมพัฒนาการปลูกพืช ด้วยระบบโซนนิ่งภาคการเกษตรการพัฒนาปศุสัตว์และประมงที่สอดคล้องกับการตลาด โดยส่งเสริมการลงทุนการผลิต เพิ่มรายได้ในภาคการเกษตร

๒.๓ เสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการให้กับภาคเกษตร สถาบันเกษตรกรและผู้ประกอบการ ตลอดจนการส่งเสริมกลุ่ม OTOP กลุ่มธุรกิจ ผู้ประกอบการ SMEs ให้มีความเข้มแข็ง

๒.๔ ส่งเสริมการศึกษาการวิจัย การสร้างนวัตกรรม และการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการแปรรูป และผลิตภัณฑ์ OTOP ให้มีคุณภาพและปลอดภัยตรงความต้องการของตลาดและเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว

๓. พัฒนาทุนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการท่องเที่ยว

กลยุทธ์ :-

๓.๑ ทำนุบำรุง รักษา และสืบทอด ศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น โดยการเชื่อมโยงกับการพัฒนาทางสังคมการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจให้เป็นเมือง ๓ วัฒนธรรมที่มีเสน่ห์ยิ่งขึ้น

๓.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาไทยเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าบริการ การประกอบอาชีพ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการมีรายได้

๓.๓ ส่งเสริมเชื่อมโยงเส้นทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ การท่องเที่ยวเกี่ยวกับเพื่อนบ้านทั้งภายในและต่างประเทศ

๓.๔ พัฒนาการท่องเที่ยวทุกด้าน ทุกพื้นที่ โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอัตลักษณ์ และศักยภาพสูง

๔.อนุรักษ์ ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและแหล่งน้ำ และส่งเสริมพัฒนาพลังงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กลยุทธ์ :-

๔.๑ การสร้างสมดุลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ พร้อมกับการอนุรักษ์ พัฒนา ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การป้องกันตลิ่งพังทลาย การพัฒนาแหล่งน้ำการบริหาร จัดการน้ำอย่างบูรณาการเป็นระบบและคุ้มค่าและสนับสนุนขยายผลโครงการตามแนวพระราชดำริ

๔.๒ กระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม และดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน ของประชาชนให้เพียงพอแก่การอยู่อาศัยและการเกษตรกรรม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติวิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น อย่างยั่งยืนและมีส่วนร่วม

๔.๓ ส่งเสริมพัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเมืองและท้องถิ่นภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนอย่าง มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เพื่อประโยชน์ในการดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติอย่าง ยั่งยืน และสนับสนุนการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔.๔ ส่งเสริม บำรุงรักษา และคุ้มครองคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตลอดจนควบคุมและกำจัด ภาวะมลพิษที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิการและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๔.๕ ส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์พลังงานและการบริหารจัดการด้านพลังงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งในภาครัฐและเอกชนอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

๕. เพิ่มศักยภาพ การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ :-

๕.๑ พัฒนาจุดผ่านแดนถาวรภูคู้ ในทุกด้านเพื่อให้เป็นประตูสู่ประเทศเพื่อนบ้านและประเทศอื่นๆ ที่สำคัญของประเทศไทย เพื่รองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๕.๒ พัฒนาสัมพันธ์ไมตรีและความร่วมมือกับจังหวัดทั้งภายในและระหว่างประเทศ และพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมอันดีระหว่างกันอย่างยั่งยืน

๕.๓ พัฒนาความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการ พัฒนาเส้นทางคมนาคมเชื่อมโยงเขตเศรษฐกิจชายแดน และระบบ Logistics ให้เอื้อประโยชน์ต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว เป็น การเพิ่มมูลค่าให้กับการค้าและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๕.๔ พัฒนาสินค้าและบริการ ให้มีคุณภาพมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค คู่ค้า นักท่องเที่ยว และประชาชนทั่วไป

๕.๕ สนับสนุนให้มีการปรับปรุงพัฒนาการท่องเที่ยวทุกด้าน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน

- ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑

(๕ จังหวัด ได้แก่ พิจิตร โลก อุตรดิตถ์ สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์)

วิสัยทัศน์ : “ ศูนย์กลางการบริการสี่แยกอินโดจีน ”

พันธกิจ

๑. ยกระดับรายได้และกระจายรายได้ ควบคู่กับการสร้างสังคมที่มีคุณภาพอย่างยั่งยืน
๒. พัฒนากิจการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีเสถียรภาพบนพื้นฐานการพัฒนาผลิตภาพและการสร้างสรรค์
๓. สร้างความเชื่อมโยงด้านเศรษฐกิจและสังคมกับกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน

ประเด็นยุทธศาสตร์ :

๑. พัฒนาระบบการผลิต การบริหารจัดการ การตลาดสินค้าเกษตรและสินค้าชุมชน
๒. พัฒนาโครงข่ายการค้า การลงทุน การบริการ เครือข่ายคมนาคมขนส่งสี่แยกอินโดจีนและอาเซียน
๓. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กีฬาและสุขภาพ
๔. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

๑. ผลผลิตการเกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัยได้มาตรฐาน และมีมูลค่าเพิ่มที่ยั่งยืน
๒. เชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในกลุ่มจังหวัด ภูมิภาคและต่างประเทศ เพื่อใช้ศักยภาพแหล่งที่ตั้ง และความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจประเทศเพื่อนบ้าน
๓. พัฒนาการค้าการลงทุนและความร่วมมือชายแดนไทย - พม่า / ไทย - ลาว
๔. อนุรักษ์ ป่าไม้ และพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ กีฬาและสุขภาพ
๕. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
๔. เส้นทางเชื่อมโยง E – W – E – C ที่ได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้น
๕. จำนวนเครือข่ายการค้าการลงทุนที่เชื่อมโยงกับกลุ่มประเทศอินโดจีน และประเทศสมาชิกอาเซียน
๖. มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น
๗. จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
๘. รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น
๙. จำนวนแหล่งท่องเที่ยวได้รับการอนุรักษ์ ป่าไม้
๑๐. จำนวนหมู่บ้านและชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑. จำนวนหมู่บ้าน / ชุมชน ที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
๑๒. จำนวนเครือข่ายหมู่บ้าน / ที่มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

กลยุทธ์

๑. พัฒนาและส่งเสริมกระบวนการผลิต การปรับปรุงคุณภาพ การแปรรูปและการบรรจุภัณฑ์โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม
๒. พัฒนาการคมนาคมและระบบ logistics
๓. พัฒนาและส่งเสริมการค้า การตลาด ทั้งภายในและต่างประเทศ
๔. ส่งเสริมการเตรียมความพร้อมรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
๕. เสริมสร้างสมรรถนะผู้ประกอบการและการลงทุน
๖. ส่งเสริม พัฒนา และอนุรักษ์การท่องเที่ยว
๗. ส่งเสริมการตลาดเพื่อการท่องเที่ยว
๘. ส่งเสริมและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อการท่องเที่ยวและบริการ
๙. พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว
๑๐. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นฐานการผลิต / การค้า / การบริการอย่างมีคุณภาพและคุ้มค่า
๑๑. ส่งเสริมการใช้องค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
๑๒. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ

๓.๓ การดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลและการพัฒนา

เป็นเกษตรอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ กำหนดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ประการหนึ่ง คือ เพื่อสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบายและวางแผนการพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ โดยรัฐรักษาเสถียรภาพด้านราคาและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรเพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่องอย่างแท้จริง

ที่ผ่านมาในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๗ สภาเกษตรกรแห่งชาติได้ดำเนินการจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่จากระดับล่างสู่ระดับบนมีการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตั้งแต่ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ตามลำดับจนเป็นแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับประเทศ ในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ สภาเกษตรกรแห่งชาติ กำหนดให้สภาเกษตรกรจังหวัด ต้องดำเนินการขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับจังหวัด ลงสู่พื้นที่อย่างน้อย ๑ อำเภอ ละ ๑ กิจกรรมตามความเร่งด่วนของปัญหาและศักยภาพของพื้นที่เพื่อให้การขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ลงสู่พื้นที่ให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างแท้จริงและมีการบูรณาการร่วมกับระหว่างหน่วยงานหรือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับสภาเกษตรกร จำเป็นต้องนำปัญหาความต้องการ ภายใต้แผนแม่บทฯ ของแต่ละพื้นที่มาปรึกษาหารือหรือปรับแนวทางในการปฏิบัติให้เข้าใจตรงกันในปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๕๙ เรื่องการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนชุมชนระดับตำบลร่วมมือกันแก้ไขปัญหาด้วยตนเองส่งเสริมการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมในการพัฒนาแก้ไขปัญหาาร่วมกันในรูปแบบของการจัดการตนเอง พัฒนาเกษตรกรรมให้เกษตรกรมีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร และสร้างเครือข่ายองค์กรเกษตรกร เชื่อมโยง และพัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาดได้ การบริโภคเพื่อการยังชีพระหว่างเครือข่ายองค์กรเกษตรกรกับภาครัฐและภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นดำเนินการ ๕ เรื่องหลักประกอบด้วยปัญหานี้สิน ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาราคาสินค้าเกษตร เรื่องสวัสดิการเกษตรกร สิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม พื้นที่ดำเนินการอำเภอละ ๑ ตำบล เพื่อให้การแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตามสภาเกษตรกรแห่งชาติเห็นว่าการจะแก้ไขปัญหาการเกษตรของประเทศได้นั้นต้องมีการดำเนินงานในลักษณะของการรวมกลุ่ม และส่งเสริมพัฒนากลุ่มให้มีความเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ โดยเริ่มจากกลุ่มขนาดเล็กระดับหมู่บ้านตำบลส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเบื้องต้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในลักษณะของเกษตรอุตสาหกรรมหรือSMEs เกษตรซึ่งการที่จะพัฒนาสู่ความเข้มแข็งได้นั้น จำเป็นต้องสนับสนุนให้กลุ่มหรือชุมชนมีแผนปฏิบัติงาน มีเป้าหมายที่ชัดเจน มีข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวางแผนมีการสร้างผู้นำสร้างคนในชุมชนหรือกลุ่มองค์กร ให้มีความรู้ความเข้าใจมีความสามารถจัดทำแผนงาน กำหนดวิธีการ เป้าหมายการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อจะเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญให้กับเศรษฐกิจฐานรากระดับตำบลอย่างยั่งยืน ซึ่งจะสอดคล้องและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

ดังนั้น ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ จึงได้รวบรวมโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล กับโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเข้าไว้ด้วยกัน เป็นกิจกรรมภายใต้โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลเป็นเกษตรอุตสาหกรรม

แนวคิด

๑) พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๓ ต้องการสนับสนุนสิทธิและการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการกำหนดนโยบาย และวางแผนพัฒนาเกษตรกรรมอย่างเป็นระบบ เพิ่มศักยภาพและยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปเพื่อเกษตรกรอย่างแท้จริง

๒) การแก้ปัญหาทางการเกษตร ไม่มีใครรู้ปัญหาดีเท่ากับตัวเกษตรกรเอง ดังนั้นจึงต้องมุ่งสร้างความสามารถของเกษตรกร เพื่อให้มีความรู้บริหารจัดการด้วยตนเองในลักษณะของกลุ่มชุมชนพื้นที่ตำบล โดยการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหา

หลักการ

๑) เน้นอาชีพสินค้า(อาชีพ) เป็นตัวตั้งพื้นที่ตำบลเป็นศูนย์กลาง และเกษตรกรเป็นเจ้าของทำการพัฒนา หรือแก้ไขปัญหาให้เป็นไปตามความต้องการของเกษตรกรในตำบล มากกว่าตอบสนองตัวชี้วัดของหน่วยงานสนับสนุนภายนอก

๒) รวมพลังทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐภาคประชาสังคมพ่อค้านักธุรกิจภาคเอกชนและภาคีการพัฒนาอื่นๆ สนับสนุนการบริหารการพัฒนา

๓) เป็นแผนพัฒนารายสินค้า ไม่ใช่แผนรายพื้นที่ เหมือนที่สภาเกษตรกรจังหวัดทำในครั้งก่อน เช่น ตำบลนี้จะเลี้ยงวัว ก็ทำแผนเลี้ยงวัวทั้งตำบล สร้างเครือข่าย สร้างระบบทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นในตำบล เน้นเฉพาะเรื่องที่จะก่อให้เกิดรายได้ ลดรายจ่าย แก้ปัญหาหนี้สินและอื่นๆ

แนวทางการพัฒนา

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี จัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

๑) ระดมความคิดเห็น ปัญหาและกำหนดแนวทางการส่งเสริม และการแก้ไขปัญหาที่ดินโดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกร

๒) การส่งเสริม การพัฒนา และแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำและระบบชลประทานเพื่อเกษตรกรรม

๓) การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเกษตรกร และกำหนดสวัสดิการให้เกษตรกร

๔) พัฒนาความร่วมมือในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด สนับสนุนการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายรายอาชีพ รายสินค้า เพื่อการลดรายจ่าย และสร้างมูลค่าเพิ่ม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

๕) การแก้ไขปัญหาหนี้สินของเกษตรกร และการเข้าถึงแหล่งทุน

วัตถุประสงค์

๑) เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างทางการเกษตร

๒) เพื่อจัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้า ในพื้นที่ตำบลเป้าหมาย ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรชนิดใหม่ในพื้นที่ หรือพัฒนาแก้ไขปัญหาสินค้าเกษตรเดิมและเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตทางเกษตรกรรม การแปรรูป การตลาด

๓) เพื่อปรับปรุงระบบการผลิต และการตลาดสินค้าเกษตรของเกษตรกรในตำบล โดยอาศัยแผนพัฒนาเกษตรกรรม การบริหารจัดการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นเครื่องมือสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่มูลค่า(value chain) ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทางในรูปแบบเกษตรอุตสาหกรรม และ SMEs เกษตร เปลี่ยนแปลงจากเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นเกษตรสมัยใหม่เน้นบริหารจัดการและเทคโนโลยี สร้างเกษตรกรให้เป็นผู้ประกอบการ

ขั้นตอน/วิธีการดำเนินการ

๑) จัดประชุมคณะผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบลและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อระดมความคิดเห็นและจัดทำแผนฯ เน้นการแก้ไขปัญหาใน ๕ ประเด็นหลักคือ ปัญหาหนี้สิน ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาสวัสดิการสิทธิเกษตรกรและการไม่ได้รับความเป็นธรรม และปัญหาราคาสินค้าเกษตร และ

ส่งเสริมการจัดตั้งองค์กรเกษตรกรรายสินค้าทั้งกลุ่มรายเดิมและรายใหม่เพื่อต่อยอดและพัฒนาสู่เกษตรอุตสาหกรรม
เชื่อมโยงธุรกิจระหว่างกัน จำนวน ๙ ครั้ง ต่ำบลด ๑ ครั้ง

๒) จัดเวทีประชาคม เพื่อเชื่อมโยงการสมาชิกองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเพื่อประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนแผนฯ จำนวน ๑ ครั้ง

๓) จัดทำรูปแบบแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล เสนอต่อสภาเกษตรกรจังหวัดให้ความเห็นชอบ

แนวทางการดำเนินการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา ๕ เรื่องหลัก

๑) จัดทำบันทึกข้อตกลง (MOU) ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน เช่น ธกส. บริษัท ห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ

๒) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงาน โดยมีแต่งตั้งคณะทำงานด้านต่างๆ พนักงานสำนักงาน สภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นฝ่ายเลขานุการฯ

๓) ประสานนำเสนอโครงการ ให้กลุ่มองค์กรได้รับการสนับสนุนงบประมาณฯ จากทุกภาคส่วน

๔) ประสานหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบต่างๆ

๕) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์งาน/โครงการ

๖) ติดตามงาน/ประเมินผลและสรุปงานโครงการ

ลำดับที่	กิจกรรม	วิธีการ	เป้าหมาย/ ผู้เกี่ยวข้อง	ผู้รับผิดชอบ
๑	ศึกษา เตรียมความพร้อมบุคลากร และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	- ประชุมชี้แจงโครงการ (เป้าหมาย วัตถุประสงค์ วิธีการ ขั้นตอน) - ข้อมูลพื้นที่จังหวัดอุดรดิตถ์ - แต่งตั้งคณะทำงานฯ	คณะทำงานด้านต่างๆ พนักงานสำนักงานสภา เกษตรกรจังหวัด อุดรดิตถ์	คณะทำงานด้านต่างๆ สภาเกษตรกรจังหวัด อุดรดิตถ์
๒	ประชาสัมพันธ์โครงการชี้แจงโครงการ (ก่อน ระหว่าง และ หลัง)	-ประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจโครงการ (ก่อน) - จัดกิจกรรมเปิดตัวโครงการ (Click off) (ระหว่าง)	เกษตรกร อปท. ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่ม อาชีพ,หน่วยงานใน พื้นที่ที่เกี่ยวข้อง	- สมาชิกสภาเกษตรฯ - คณะทำงานฯ - อปท. ,อบจ. - อบต. - ทสจ.
๓	คัดเลือกบุคคลเป้าหมายและพื้นที่ร่วมโครงการ	สมัครเข้าร่วมโครงการ -ประกาศรับสมัครตามเกณฑ์ การคัดเลือก -รับสมัครพิจารณาคัดเลือกพื้นที่ -แจ้งบุคคลเป้าหมายเข้าร่วม	อนุกรรมการฯ คณะทำงานฯ อปท. พื้นที่สนใจ เข้าร่วมโครงการ	- คณะอนุกรรมการฯ - คณะทำงานฯ
๔	จัดทำข้อมูลพื้นฐานพื้นที่เป้าหมาย	-กำหนดขอบเขตและประสานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง -รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่ -กำหนดขนาดพื้นที่และเกษตรกร	-คณะทำงานฯ - สนง.สภาเกษตรกร -อนุกรรมการฯ -อปท. -เกษตรกร	- คณะทำงานฯ - สนง.สภาเกษตรกร - อนุกรรมการฯ - อปท.

๓.๔ สรุปโครงการเพื่อขอรับการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง : เพื่อแก้ไขปัญหา ๕ ประเด็น ของตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๑.	สภาพปัญหาด้านสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม - เกษตรกรมีรายได้ไม่พอเพียงกับดำรงชีวิต ๑.๑ โครงการอบรมความรู้ด้านอาชีพเสริมของชุมชนจัดการตนเอง	๑) เพื่อให้เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรนำความรู้ด้านอาชีพเสริมของชุมชนได้บริหารจัดการตนเอง	- เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร/ยุวเกษตรกร ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) ส่งเอกสารขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ๓) ประสานวิทยากรให้ความรู้ตามความต้องการของกลุ่มฯ ๔) กำหนดวัน/เวลา/สถานที่ในการจัดฝึกอบรมด้านอาชีพ ๕) จัดประชุม/แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันและสาธิตการประกอบอาชีพให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ๖) ประเมิน/ติดตามผล	- สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด - สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัด - สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด - กศน.พื้นที่ของกลุ่มฯ - อบต.บ้านแก่ง - ก.อบจ. งบกลุ่มจังหวัด

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๒.	สภาพปัญหาหนี้สินของเกษตรกร - สถาบันการเงินกำหนดอัตราดอกเบี้ยสูง เช่น ธ.ก.ส./สหกรณ์/กองทุนฯ และธนาคารต่างๆ ของรัฐ - ผลผลิตทางการเกษตรมีราคาตกต่ำ ค่าครองชีพสูง ทำให้มีรายได้น้อย แต่รายจ่ายเพิ่มขึ้น - นโยบายภาครัฐ ช่วยเหลือเกษตรกรไม่ต่อเนื่อง ๒.๑ โครงการสินเชื่อปลอดดอกเบี้ย ๒.๒ โครงการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แก่เกษตรกร/กลุ่มองค์กรเกษตรกร ๒.๓ โครงการพักชำระหนี้แก่เกษตรกร	๑) เพื่อให้เกษตรกรได้เข้าถึงแหล่งเงินทุน ๒) เพื่อให้เกษตรกรมีทุนหมุนเวียนที่ปลอดดอกเบี้ย ๓) เพื่อบรรเทาความเดือดร้อน	- เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร/พื้นที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารนำเสนอโครงการเพื่อขอรับการช่วยเหลือ ๓) ติดตามประเมินผล	- สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด - สนง.สหกรณ์จังหวัด - สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัด - ธกส.จังหวัด /สาขา - กองทุนฟื้นฟูฯ - ก.อบจ. งบกลุ่มจังหวัด - SME Bank

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๓.	สภาพปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - คลองส่งน้ำ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ม.๑,๕ ชำรุด - ฝายกั้นน้ำคลองน้ำลัด ม. ๑ ชำรุด ๓.๑ โครงการปรับปรุงซ่อมแซมคลองส่งน้ำ ม.๑,๕ ๓.๒ โครงการก่อสร้างฝายกั้นน้ำคลองน้ำลัด (คสล.) ม.๔	๑. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ๑. เพื่อให้เกษตรกรมีสระน้ำกักเก็บน้ำทำการเกษตร	หมู่ที่ ๑,๕ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี หมู่ที่ ๔ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล ๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล	- โครงการชลประทานฯ - สนง.ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถานีพัฒนาที่ดิน - อบจ.อต - กอบจ. (งบกลุ่มจังหวัดฯ) - อบต.บ้านแก่ง

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๓.	สภาพปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - คลอง/หนองสยาม/คลองตะเว็ด/คลองตรอน/คลองหอยกามีวัชพืชมาก - คลองส่งน้ำมีขนาดเล็ก ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งน้ำ ม.๕ - ไม่มีเครื่องสูบน้ำพลังงานไฟฟ้า ม.๖ - แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๓.๓ โครงการขุดลอกและขยายคลองส่งน้ำ ม.๕,๗ ๓.๔ โครงการก่อสร้างระบบสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ม.๖,๗ ๓.๕ โครงการขุดบ่อบาดาล ม.๖	๑. เพื่อปรับปรุงแหล่งน้ำให้สามารถใช้การอย่างมีประสิทธิภาพ ๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำทำการเกษตร ๑. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร	หมู่ที่ ๕,๗ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ หมู่ที่ ๖,๗ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑๐ ราย	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล ๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล	- โครงการชลประทานฯ - สนง.ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถานีพัฒนาที่ดิน - อบจ.อต - กอบจ. (งบกลุ่มจังหวัดฯ) - อบต.บ้านแก่ง

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๓.	สภาพปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร - ดินตลิ่งพังทลาย ม.๗ - แหล่งน้ำไม่เพียงพอ ๓.๖ โครงการขุดบ่อบาดาล ม.๖ ๓.๗ โครงการก่อสร้างพนังกั้นน้ำป้องกันการพังทลายของดิน ม.๗	๑. เพื่อพัฒนาแหล่งน้ำสำหรับการเกษตร ๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันการพังทลายของดินตลิ่ง	หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านแก่ง จำนวน ๑๐ ราย หมู่ที่ ๗ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล ๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๒) จัดทำเอกสารโครงการฯ เพื่อขอรับการสนับสนุน และบรรจุเข้าแผนพัฒนา ๔ ปีของส่วนท้องถิ่น ๓) ติดตามประเมินผล	- โครงการชลประทานฯ - สนง.ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมจังหวัด - สถานีพัฒนาที่ดิน - อบจ.อต - กอบจ. (งบกลุ่มจังหวัดฯ) - อบต.บ้านแก่ง

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๕.	สภาพปัญหาราคาสินค้าเกษตร ชนิดพืช : ข้าว/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ - ราคาตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง - ผู้ประกอบการรวบรวมสินค้าเป็นเครือข่ายกันรวมตัวกันกดราคารับซื้อทำให้เกษตรกรเกิดความเสียเปรียบ ๕.๑ โครงการอบรมให้ความรู้การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิตข้าว และการแปรรูปผลิตภัณฑ์	๑.เพื่อให้เกษตรกรและกลุ่มองค์กรเกษตรกรที่ผลิตข้าวได้รับความรู้ๆ นำมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และสามารถขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียงได้ ๒. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น	- เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/องค์กรเกษตรกรในพื้นที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี ๑) การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ๒) การใช้สารชีวภัณฑ์ ๓) การทำปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ดและจุลินทรีย์ ๔) ส่งเสริมสนับสนุนการใช้ปุ๋ยพืชสดและการบำรุงดิน ๕) ส่งเสริมการเลี้ยงโค/กระบือ	๑)ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ ๒)ส่งเอกสารนำเสนอโครงการฯขอรับการสนับสนุนฯจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านความรู้/งบประมาณในการอบรมฯและนำเข้าบรรจุในแผนพัฒนาตำบล ๔ ปี ของอบต. ๓) ติดตาม/ประเมินผล	- สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด - สนง.เกษตรอำเภอ/จังหวัด - สนง.พัฒนาชุมชนจังหวัด - สนง.กศน. - อบจ.อต - กอบจ. (งบกลุ่มจังหวัดฯ) - ธกส. - อบต.บ้านแก่ง

ที่	แผนงาน/โครงการ	วัตถุประสงค์	เป้าหมาย	วิธีการ	หน่วยสนับสนุน
๖.	สภาพการพัฒนายกระดับกลุ่มองค์กรเกษตรกรเป็นเกษตรกรอุตสาหกรรม กลุ่มพืช : ข้าว ๖.๑ โครงการอบรมการลดต้นทุนการผลิต/การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๖.๒ โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ๖.๓ โครงการสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ	๑.เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการลดต้นทุนการผลิต/การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ๑. เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม สามารถนำความรู้ไปใช้เองได้ ๑. เพื่อสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนในการบริหารจัดการของกลุ่ม	- วิทยาลัยชุมชนนาแปลงใหญ่ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ - วิทยาลัยชุมชนนาแปลงใหญ่ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์ - วิทยาลัยชุมชนนาแปลงใหญ่ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรดิตถ์	๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนดำเนินการ ๒) จัดอบรมสมาชิกกลุ่มฯ การลดต้นทุนการผลิต การแปรรูปผลผลิต การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ๓) ติดตาม/ประเมินผล ๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนดำเนินการ ๒) หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ๓) ติดตาม/ประเมินผล ๑) ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนดำเนินการ ๒) หน่วยงานสนับสนุนงบประมาณดำเนินการ ๓) ติดตาม/ประเมินผล	- สนง.สภาเกษตรกรจังหวัด - อำเภอตรอน - สนง.เกษตรจังหวัด/อำเภอ - อบจ.อต - ธกส. - อบต.บ้านแก่ง - หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

แผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลบ้านแก่ง
อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี
(พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔)

โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบล
และการพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑

จัดทำโดย..
สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี

คำนำ

สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การจัดทำแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกรรมจากล่างสู่บน โดยให้สภาเกษตรกรจังหวัดดำเนินการจัดประชุมเครือข่ายสภาฯ ระดมความเห็นเกษตรกรและผู้แทนหน่วยงาน/องค์กรเกษตรกรในระดับตำบล เพื่อได้ข้อมูลปัญหาความต้องการ และข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาแก้ไข ปัญหาการด้านการเกษตร รวมทั้งโครงการระดับตำบลเป็นแผนงานพัฒนาในระดับอำเภอ จนถึงระดับจังหวัด ตามลำดับ

ดังนั้น ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ จึงได้รวบรวมโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมระดับตำบล กับโครงการสร้างความเข้มแข็งแก่เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรรายสินค้าเกษตรเข้าไว้ด้วยกัน เป็นกิจกรรมภายใต้ โครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลและพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรมและมุ่งเน้นดำเนินการ ๕ เรื่องหลัก คือ ปัญหาสวัสดิการ สิทธิเกษตรกร และการไม่ได้รับความเป็นธรรม ปัญหาหนี้สินของเกษตรกร ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ปัญหาที่ดินทำกิน และปัญหาราคาสินค้าเกษตร เพื่อรับฟังความเห็นสรุปประเด็นปัญหาให้การช่วยเหลือ ส่งต่อหน่วยงานหรือผู้เกี่ยวข้องพิจารณาต่อไป และมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาต่อยอดกลุ่มองค์กรฯเดิม และจัดตั้งกลุ่มฯ ใหม่ โดยเริ่มจากกลุ่มขนาดเล็กระดับหมู่บ้านตำบลส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเบื้องต้นเพื่อสร้าง มูลค่าเพิ่ม และพัฒนาส่งเสริมในรูปแบบจัดการตนเองของเกษตรกรสู่ระดับอุตสาหกรรมหรือSMEs เกษตร ซึ่งการที่จะ พัฒนาสู่ความเข้มแข็งได้ นั้น จำเป็นต้องสนับสนุนให้กลุ่มหรือชุมชนมีแผนปฏิบัติงานมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพ ที่ชัดเจน มีข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน สภาเกษตรกรแห่งชาติ ได้กำหนดเป้าหมายให้สภาเกษตรกร จังหวัด ดำเนินการในพื้นที่ทุกอำเภอๆ ละ ๑ ตำบล เพื่อตอบสนองความต้องการของเกษตรกรและให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ จังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ดำเนิน ๙ อำเภอ พื้นที่เขตอำเภอตรอน ได้คัดเลือกตำบลบ้าน แก่ง เป็นพื้นที่ดำเนินการฯ

ท้ายนี้ ขอขอบคุณในความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานีคณะผู้ปฏิบัติงาน สภาเกษตรกรระดับตำบลของตำบลนี้ ตลอดจนพนักงานเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล กำนัน ผู้ใหญ่บ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ผู้แทนองค์กรต่างๆส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนร่วมทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือและให้ความร่วมมือด้วยดี จนทำให้การจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลฯ ของสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ส่วนยุทธศาสตร์การเกษตร
สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี
พฤษภาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ บททั่วไป	๑ - ๔๓
๑.๑ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓	๒
๑.๒ กรอบแนวคิดและทิศทางของแผนแม่บทเพื่อพัฒนาเกษตรกร	๒
๑.๓ บริบทชุมชน	๖
- แผนที่แสดงอาณาเขตตำบล	
- ประวัติความเป็นมาของชุมชน	
- สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐานของตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สภาพปัญหา	๔๔ - ๕๑
๒.๑ สรุปความสัมพันธ์ของแผนฯ แต่ละระดับ	๔๕
๒.๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis)	๔๖
๒.๓ ผลการวิเคราะห์ศักยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติฯ	๔๗
๒.๔ สรุปประเด็นปัญหา/ความต้องการ/แนวทางการพัฒนาระดับตำบล	๕๐
บทที่ ๓ การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเกษตรกรตำบลฝายหลวง (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๖๔)สู่การปฏิบัติ	๕๒ - ๖๘
๓.๑ ยุทธศาสตร์สภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๕๓
๓.๒ ยุทธศาสตร์จังหวัดอุดรธานีและยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง ๑ (๕ จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก อุดรธานี สุโขทัย ตาก และเพชรบูรณ์)	๕๔
๓.๓ การดำเนินโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรตำบลและ การพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑	๕๘
๓.๔ สรุปโครงการนำเสนอหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขปัญหา ๕ เรื่องหลักของ ตำบลบ้านแก่ง อำเภอตรอน จังหวัดอุดรธานี	๖๑

ภาคผนวก

สรุปผลการสำรวจตามแบบสอบถามของสำนักงานสภาเกษตรกรแห่งชาติ
คณะผู้จัดทำ

ภาคผนวก

สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของเครือข่ายสภาเกษตรกรระดับตำบล

พื้นที่ตำบลบ้านแก่ง อำเภอดุสิต จังหวัดอุตรดิตถ์

ตำบล	แหล่งน้ำ	หนี้สิน	ที่ดิน	สวัสดิการ สิทธิเกษตรกร การ ไม่ได้รับความเป็นธรรม	รายสินค้า เกษตร	อื่นๆ
บ้าน แก่ง	คลองส่งน้ำ ฝายกั้นน้ำ ชำรุด ต้นเงิน	ไม่มี	ไม่มีที่ดิน ทำกิน ไม่มี เอกสาร สิทธิ พื้นที่ติด ป่าสงวน จับซ้อน นสร.	ไม่มี	ต้นทุนการผลิต สูง ราคาตกต่ำ	ม.๗ ถนน สัญจรชำรุด

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

๑. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาอำเภอตรอน จ.อุดรดิตถ์
๒. หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๓. ผู้ปฏิบัติงานสภาเกษตรกรระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน อปท.กลุ่มองค์กรเกษตรกร กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้นำชุมชน
๔. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

ผู้ร่วมจัดทำโครงการจัดทำแผนพัฒนาเกษตรกรรมตำบลและการพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑

สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์

๑. นายบัญชา อรุณเขต	ประธานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์
๒. นายชัยพล เมฆไหว	รองประธานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ คนที่ ๑
๓. นายไพบูลย์ นาแก้ว	รองประธานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ คนที่ ๒
๔. นายพนม รุ่งทอง	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอเมืองอุดรดิตถ์)
๕. นางมารศรี สิงห์เสวก	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอเมืองอุดรดิตถ์)
๖. นายสุชาติ ปินจันทร์	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอลับแล)
๗. นายยวง อยู่มา	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอพิชัย)
๘. นายม่วง สดนามอญ	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอพิชัย)
๙. นายเลิศ คงแก้ว	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอพิชัย)
๑๐. นายสมัง ฟองดา (เสียชีวิต)	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอน้ำปาด)
๑๑. นางชุติมา สุวรรณนวล	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอบ้านโคก)
๑๒. นายวิเชียร วัฒนพันธุ์	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอตรอน)
๑๓. นายอำนาจ จันตะมูล	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอท่าปลา)
๑๔. นายลำพัง วงษ์ชัย	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอท่าปลา)
๑๕. นายณรงค์ ไชยมิ่ง	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอฟากท่า)
๑๖. นายพงศ์นิมิตร แก้วแดง	สมาชิกสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ (อำเภอทองแสนขัน)
๑๗. นายณัฐพล โสภณปิยวัฒน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช
๑๘. นายอิทธิรัตน์ บุญคง	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพืช
๑๙. นายสมัย เอี่ยมท่า	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสัตว์
๒๐. นายประดิษฐ์ ดิษฐรัตน์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านประมง
๒๑. นายพิน ไขวันดี	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเกษตรกรรมอื่นๆ

พนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์ : รวบรวมและจัดทำรูปเล่ม

๑.	นายมนตรี ฉัตรทอง	หัวหน้าสำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดอุดรดิตถ์
๒.	นายอาวุธ พานิชย์	หัวหน้าส่วนยุทธศาสตร์การเกษตร
๓.	นายธนากรนท์ เหมืองหม้อ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
๔.	นางสาวจารุวรรณ บุญเดช	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
๕.	นางสาวศิริรัตน์ ร้านกันทา	นักจัดการงานทั่วไปปฏิบัติการ
๖.	นางสาวภาวดี แก้วพูลปกรณ์	เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

